

DARSEN
SALON POHIŠTVA

MAGNET

alpes
studio izola

SALON POHIŠTVA DARSEN, Polje 2) (PC Ruda), Izola
05 640 13 33 / darsen@siol.net / www.darsen.si
Del. čas.: pon. - pet. 9.30 - 17.00, sob. 9.30 - 12.00

OBALA ALI ISTRA

Boris Šuligoj: V precej nerodni koži je, kdor ne ve najbolje, kako mu je ime. Pogosto se izkaže, da ime res pomeni vse ali Nomen est omen. To velja tudi za Istro oziroma za prostor štirih slovenskih obmorskih občin.

Stran 2-5

VOLITVE IN OTVORITVE

Eva Branc: Čas pred lokalnimi volitvami v istrskih občinah praviloma zaznamujejo odprtja številnih projektov. Obnavljajo se ulice in zgradbe, gradijo se stanovanja, potekajo otvoritve trgov, parkov in promenad.

Stran 8-9

Piran - Izola - Koper - Ankaran
vsak mesec brezplačno v gospodinjstva

števila 44
oktober 2022

OBALA[®] *plus*

časopis in portal za slovensko Istro
s pogledom na morje

www.obalaplus.si

BORUT FAKIN

Stran 12-15

SOOČENJE

Stran 6-7

IVICA VERGAN

Stran 36-37

VRT V OKTOBRU

Stran 45

ZREZKI V OMAKI

Stran 46

MARTIN STREL

Stran 32-33

COMUNITÀ AUTOGESTITA COSTIERA DELLA NAZIONALITÀ ITALIANA

Stran 10-11

Spoštovani bralci!

Lahko se zgodi, da se bo na novembrskih lokalnih volitvah v vseh štirih obalnih občinah ali občinah Slovenske Istre (več o tem na isti strani Boris Šuligoj) v boj za sedeže v občinskih svetih podalo več kot dvajset neodvisnih ali strankarskih list, kar pomeni, da bo več kot petsto posameznikov kandidiralo v eni od občin, da bo vsak dvestoti prebivalec svojo demokratično dolžnost in/ali pravico izkazal aktivno. Ne samo kot volivec, ampak kot aktiven kandidat. Iz tega sklepamo, če smo vsaj malo optimistični, da je v naši Istri zares mnogim ljudem do tega, da bi aktivno spreminjali lokalno politiko. Zagotovo kaže tudi na to, da jih je precej, ki s sedanjo oblastjo niso zadovoljni in so prepričani, da bi lahko bolje kot oni vodili svojo občino. Kdo nas bo na kocu prepričal, bomo seveda videli novembra. Prve javno objavljene kandidature kažejo podobno sliko kot državne. Izbirali bomo lahko med predstavniki sedanjih oblastnikov, nekdanjih oblastnikov, nekaj je večnih udeležencev vseh volitev (nekaj je takih, ki so uspešno ali neuspešno menjali liste ali stranke z vsakimi volitvami), nekaj je popolnih »outsiderjev« in nekaj je novih ljudi z iskreno željo po drugačnem načinu vodenja. Prav je, da se zavedamo, da je čas predvolilnih kampanj tudi čas, ko ni nujno, da je vsaka novica povezana z volitvami ali kandidati, resnična. Je tudi čas, ko najbolje cvetijo polresnice in kjer je pogosto za nekatere edina resnica njihova resnica. To je čas, ko smo mediji še bolj pozorni na resničnost novic in to je čas, v katerem se vedno znova in znova lahko prepričamo, kdo od kandidatov spoštuje novinarstvo in kdo je prepričan, da novinarji zmeraj delamo v interesu nekoga drugega in ne javnosti. In še enkrat: ljudje, zbrani okrog medija, ki ga berete, imamo en velik skupen interes, in to je delati v interesu javnosti.

Tomaž Perovič

KO NE VEŠ NAJBOLJE, KAKO TI JE IME

Strokovnjaki predlagajo dve imeni: Istra in Slovenska Istra

V precej nerodni koži je, kdor ne ve najbolje, kako mu je ime. Pogosto se izkaže, da ime res pomeni vse ali *Nomen est omen*. To velja tudi za Istro oziroma za prostor štirih slovenskih obmorskih občin. Tega so se zavedli tudi štirje župani piranske, izolske, koprške in ankaranske občine in skušali narediti red, vendar jim očitno (še) ni povsem uspelo.

V Slovenskem pravopisu (Jože Toporišič) je mogoče najti besedo Obala, ob kateri stoji pojasnilo, da gre za zemljepisno ime (tudi Slovensko primorje). Mogoče je najti tudi ime Istra, ob katerem piše, da je to slovensko-hrvaški polotok. V lokalni javnosti pa je vse več razprav, da ime Obala niti Slovensko primorje ne ustrežata za to območje, zato je v medijih in strokovni literaturi največkrat mogoče zaslediti za ta prostor ime slovenska Istra ali Slovenska Istra. Poimenovanju Slovenska Istra najbolj nasprotujejo pripadniki italijanske manjšine, pa tudi velik del avtohtonih prebivalcev Istre, predvsem iz zalednih istrskih vasi. Zavzemajo se za enostavno eno samo besedo: Istra. Razhajajo se tudi mnenja ostalega prebivalstva, zato so župani hoteli narediti red in že leta 2020 naročili elaborat Inštitutu za jezikoslovne študije pri ZRS Koper. Študija je ugotovila, da je bilo do leta 1954 to območje predvsem v Istri. Stara Avstrija je tudi Istro dolgo časa imenovala Primorje (ali Kustenland). Po letu 1954 so tem krajem govorili Koprsko primorje, Slovenska Istra, Koprščina, Šavrinija, Obala ... Predlog Inštituta za jezikoslovje ponuja dve rešitvi: samo Istra ali pa Slovenska Istra. Slednje tedaj, ko hočemo ta del slovenskega ozemlja eksplicitno ločiti

od hrvaškega dela Istre. Geografi iz ZRS so pojasnili, da želijo z imenom Slovenska Istra sporočiti le, da gre za tisti del polotoka Istre, ki je v državi Sloveniji. Če bi pisali slovenska z malo začetnico, bi s tem poudarili narodnostni značaj prostora, kar pa ne ustreza dejstvu, saj je Istra narodnostno (tako je bilo tudi v zgodovini) zelo mešano območje. Pripadniki italijanske manjšine oporekajo tudi rabi Slovenska Istra, ker ne vidijo bistvene razlike od pisanja z malo začetnico, pa tudi ne vidijo nobene potrebe, da bi država tako označevala določeno regijo. Pripomba se zdi utemeljena, saj nikjer drugje v državi, kjer se določena regija

razprostira v več držav, geografska imena na poudarjajo slovenske državnosti. To velja za Štajersko, Koroško kot tudi za Kras. V nobenem primeru ne imenujemo Slovenska Štajerska ali Slovenska Koroška, razen ko želimo poudariti, da govorimo o slovenskem delu teh pokrajin. Podobno velja tudi iz avstrijskega in italijanskega zornega kota. Nikoli ne imenujejo svoje Koroške ali Štajerske, da sta avstrijski, ali da gre za Carso Italiano. Koprski župan Aleš Bržan je poudaril prav to, da je elaborat dopustil možnost imenovanja tega slovenskega prostora na dva načina: na kratko Istra, ali pa tudi Slovenska Istra za tiste, ki bi se

radi izognili mešanju pojma z Istro v hrvaškem ozemlju, zato se mu predlog zdi povsem smiseln.

VESNA MIKOLIČ PRAVI, DA PRIMER ISTRA NI ENAK KOT PRI ŠTAJERSKI ALI KOROŠKI

Predstojnica Inštituta za jezikoslovne študije ZRS dr. Vesna Mikolič je potrdila Bržanove besede. Povedala je, da so že leta 2019 izpeljali okroglo mizo in leta 2020 dobili pobudo županov štirih občin. Tema pa je postala aktualna, ko bi štirje občinski sveti morali podpreti takšno poenoteno pobudo. Mikoličeva pravi, da je v javnosti vse večkrat zaslediti rabo Istra in pogosto še

Časopis in spletni portal **OBALaplus**® sta vpisana v razvid medijev Ministrstva za kulturo pod zaporedno številko 2216. ISSN 2670-4609. Izdajatelj MBM MEDIA d.o.o., Portorož.
Distribucija preko Pošte Slovenije v gospodinjstva občin Ankaran, Koper, Izola in Piran. Število izvodov 25.500.
Uredništvo: Pristaniška 14, 6000 Koper, urednistvo@obalaplus.si, 05 9045 710, 040 600 700.
Oglaševanje: marketing@obalaplus.si, 040 771 000.
Odgovorni urednik Mauro Belac, mauro.belac@obalaplus.si.
Urednik Tomaž Perovič, tomas.perovic@obalaplus.si.
Člani uredništva: Boris Šuligoj, Bojana Leskovar, Nataša Benčič, Dorjan Marušič, Manca Hribovšek, Sabrina Simonovich, Sašo Mejak, Maja Orel Jakič, Katja Pegan, Polona Žigo in Eva Branc, Petra Mežnarc.
Oblikovanje in prelom tiskane izdaje Tedy Grbec, GT-design d.o.o. Urejanje spletnega portala Elvis Dobrilovič.
Stališča avtorjev prispevkov ne izražajo nujno stališč uredništva. Za točnost podatkov v podpisanih vsebinah odgovarjajo avtorji oz. naročniki objav. Za nepodpisane vsebine je avtor uredništvo. Komericalna sporočila so ločena od uredniških vsebin. Naročene objave so označene z oznako ⓘ - promocijsko sporočilo.
Datum izida 28. september 2022.

Boris Šuligoj

Vesna Mikolič

pojma, pa se to opredeli s pridevnikom "slovenska" Istra.

Težave pri izbiri imena kažejo na to, da velik del prebivalstva še zmeraj išče vezi in temelje svoje identitete. Prav slednje pa v dobršni meri vpliva na ranljivost in krhkost regije in na neenotnost pri organiziranju družbe, ekonomskem in kulturnem razvoju prostora, saj dokazuje, da prostora še niso dojeli in sprejeli kot svojega.

KAKO O IMENU ISTRE RAZMIŠLJAJO NJENI ZNANI PREBIVALCI

Tudi deset sogovornikov, bolj znanih Istranov, je potrdilo, da imajo ljudje v tem prostoru nekoliko različne poglede, velikokrat pa so v zadregi, ko želijo dovolj jasno utemeljiti svojo izbiro imena za regijo, v kateri živijo. Nekateri so se težko opredelili.

Koprski župan **Aleš Bržan** je dejal: »V občinskem svetu smo podprli obe različici imena. Podprli pa smo tudi predlog, da bi postala Istra (vitalijansčini Istria) nova samostojna slovenska regija, čeprav le s približno 100.000 prebivalci, torej najmanjša v državi. Poseben status regije uveljavljamo s tem, da smo tudi drugače v vseh ozirih zelo posebna regija: imamo dvojezičnost, imamo edini morje in zelo posebno kulturo in zgodovino. Posebna komisija državnega sveta je naše stališče za zdaj podprla, podobno kot je podprla, da bo poseben status imela tudi Ljubljana kot glavno mesto.« Piranski župan **Đenio Zadković**: »Te pobude v občinskem svetu nismo predlagali, ker smo zaznali velika nasprotovanja, predvsem pri pripadnikih italijanske narodnosti. To je zelo občutljiva tema. Stroka je predlagala dvojno poimenovanje. Mislim, da ime Slovenska Istra ni narobe, zato da se ne meša s hrvaško Istro. Čeprav se imam za Istrana in to razumem kot način življenja, se mi zdi smiselno poimenovanje tudi Slovenska Istra.«

Direktor javnega podjetja Okolje Piran **Gašpar Gašpar Mišič**: »Jaz zagovarjam samo ime Istra. Saj niti Štajerski niti Koroški niti Krasu ne pravimo, da so slovenski. Niti Cipru ne pravijo Turški Ciper ali Grški Ciper, ampak preprosto Ciper. Zavzemam pa se, da bi oblikovali Istrsko-kraško regijo, kar smo nekoč že imeli. Obe regiji se dopolnjujeta in bogatita, skupaj bi lahko dosegli več.«

Izolski župan **Daniilo Markočič**: »Sem malce v zadregi glede poimenovanja. Vendar sem kot pobudnik evropske zaščitne znamke oljčnega olja govoril o oljčnem olju Slovenske Istre. Da bi bili pokrajina s samo 100.000 prebivalci, bomo težko dosegli, čeprav drži, da bi kot zelo posebna regija lahko imeli poseben status in svojo pokrajino navkljub majhnosti. Italijanska manjšina pa ni navdušena nad imenom Slovenska Istra.«

Jadralec in kandidat za izolskega župana **Vasilij Žbogar**: »Glede imena za prostor štirih občin nimam konkretnega odgovora. Glede imena bi morali upoštevati pomisleke italijanske

Vasilij Žbogar

narodnosti. Ime Obala se mi ne zdi primerno. Sicer bi morali še veliko bolj poskrbeti za poenotenje prostora štirih občin. Oblikovanje pokrajine samo v Istri pa se mi zdi, da bi bila premajhna.« Kandidatka SD za županjo v Kopru **Jadranka Šturm Kocjan**: »Mi živimo v Istri in za nas smo Istrani. Osebo menim, da je pojem Istra vseobsegajoč, da se lahko v njem prepozna vsak, ki tu živi. Ime Istra zapopade vso različnost, ki jo ima ta dežela. Glede na multikulturnost lahko pridevnik "slovenska" sproži tudi odpor. Glede oblikovanja regije pa se doslej nisem veliko poglobljala, vendar menim, da si Slovenija ne more dovoliti prevelike razdrobljenosti. Pet ali šest regij bi bilo poleg osrednje ljubljanske dovolj za to državo. Če bi se opredeljevala, bi se seveda za istrsko-kraško, saj je takšna do določene mere v preteklosti že delovala.«

Kandidat za župana v koprski občini in glasbenik **Patrik Greblo**: »Ime Obala se mi zdi primernejše poimenovanje za te štiri občine. Istra je polotok

Jadranka Šturm Kocjan

Aljoša Mislej

in sam sem tudi čistokrven Istran, vendar se je za ta prostor dovolj uveljavilo ime Obala, ki ga tudi drugi Slovenci razumejo in uporabljajo. Sicer pa sem še prej kot Istran Primorec. Čutiti je namreč, da bi se nekateri radi zabubili v lokalne vrtičke in bili nekaj posebnega, da bi Obalo naredili neko posebno mikro regijo. To je nevarno, saj takšno zapiranje pelje v nazadovanje. Ker je v preteklosti že delovala Obalno-kraška regija, poskrbimo, da bo zares funkcionirala in se razvijala tudi v prihodnosti.«

Direktorica Gledališča Koper **Katja Pegan**: »Pred leti smo temu prostoru pravili Obala, mnogi mu

še zmeraj pravijo tako. Toda vse bolj se prebujata istrska identiteta in vse posebnosti tega prostora, zato se mi zdi Istra povsem primerno ime za prostor, v katerem živimo. Ime Slovenska Istra pa je konfliktno in nepotrebno. Res ne vem, zakaj ga predlagajo. Upravno pa bi se moral ta prostor povezati s Krasom v obalno-kraško regijo, z istim imenom, kot je nekoč že delovala.«

Urednik izolskega Mandrača **Aljoša Mislej**: »Ime je odvisno od generacije. V naši, pa tudi v vaši generaciji, smo temu prostoru vsi rekli Obala. Zavedam se, da bi morali temu prostora reči Istra, nikakor pa ne Slovenska Istra, ta pridevnik v tem medkulturnem prostoru zveni neprimerno. Zato bi morala biti samo Istra. Se pa tudi sam velikokrat zalotim in hitreje rečem ali zapišem Obala. Regija bi morala biti Obalno-kraška, s tem imenom, ker lepo zveni. V Sloveniji bi bila vsaka vas rada občina in nekaj vasi regija. To ne gre.«

Zgodovinar in soavtor knjige Slovenska Istra **Salvator Žitko**: »Treba je razumeti, kako smo prišli do imena Slovenska Istra. Ne gre za narodnostne ali etnične pretenzije, ampak za preprosto politično, geografsko ločevanje, da gre za drugi del Istre, ločen od Istre, ki je v hrvaški državi. Do drugačnega imenovanja je prišlo že med drugo svetovno vojno, ko je narodnoosvobodilni svet Hrvaške v svoje dokumente zapisal, da bo k Hrvaški priključil Istro in s tem malce presenetil vodstvo slovenskega NOB. Slovensko osvobodilno gibanje pa je za ta delček Istre zato zapisalo, da bo k Sloveniji priključilo Slovensko primorje. Med Hrvaško in Slovenijo je torej že pred koncem vojne prihajalo do napetosti glede tega,

Salvator Žitko

kdo bo prevzel kateri del Istre. Hrvaški skrajneži so že tedaj hoteli vso Istro priključiti Hrvaški. Slovenska Istra zato pomeni tisti del Istre, ki je v Sloveniji. To je predvsem geografski in politični pojem. Zato je Slovenska Istra najprimernejše ime za ta naš obmorski prostor in to brez vseh pretenzij in nacionalizma, saj so manjšini jasno zagotovljene vse pravice in dvojezičnost. Slovenska Istra bi bila lahko samostojna regija v državi že zaradi vseh, tudi zgodovinskih, posebnosti. Če pa pri tem ne bi uspeli, bi lahko bila Obalno-kraška regija, kot je že bila.«

MEIRA HOT: MEDIJ NAŠA ISTRA NI GLASILO PIRANSKIH SOCIALNIH DEMOKRATOV

Objavljamo popravek oziroma prikaz nasprotnih dejstev v članku z naslovom "Boris Šuligoj o volitvah 2022", objavljenem 30. 8. 2022 na spletnem portalu Obalaplus.si. Zahtevo za popravek je v imenu Meire Hot podala Odvetniška pisarna Cek d.o.o.

A Trditev avtorja: »Podobno razpadajočo usodo v sebi nosi tudi stranka SD, iz katere so prevzemniki stranke ob začetku prejšnjega mandata z vodilnih mest umaknili vrsto najpomembnejših in uglednih članov stranke.

Prikaz nasprotnih dejstev: »Stranka SD je ne glede na število svetnikov v občinskem svetu, ves čas aktivno sodelovala na sejah občinskega sveta, podajala pobude, predloge in konstruktivno sodelovala pri podpori tistih projektov, ki so bili za občino razvojno in trajnostno naravnani, zaradi česar ni mogoče trditi, da v sebi nosi razpadajočo usodo.«

B Trditev avtorja: »V zadnjih štirih letih so iz svetniške skupine izstopili trije svetniki: najprej bivši župan Peter Bossman, potem svetnik Marko Juriševič in na koncu še Denis Fakin.«

Prikaz nasprotnih dejstev: »Bivši župan Peter Bossman je v določenem trenutku sprejel osebno odločitev o umiku iz politike in se je vrnil v svoj osnovni poklic – zdravstvo. G. Bossman še naprej ostaja simpatizer in podpornik stranke SD.«

C Trditev avtorja: »Piranski odbor stranke SD je z objavo v svojem lokalnem glasilu Naša Istra nakazala, da bi bil njihov kandidat lahko znani slovenski podjetnik Dušan Olaj, ki pa ga piranska javnost ne pozna najbolje.«

Prikaz nasprotnih dejstev: »Občinska organizacija stranke SD v Piranu nima svojega glasila, še manj pa bi to bilo glasilo Naša Istra, kakor to nepreverjeno in neresnično navaja avtor članka. Medij Naša Istra je v lasti družbe Naša Istra d.o.o., ki je nato v lastni fizične osebe, kar je vse mogoče preveriti v javno dostopnih bazah AJPEs.«

OBALA
Časopis in portal
za slovesko Istro

plus

Imate dejavnost? Si želite novih strank, več kupcev vaših izdelkov ali več naročnikov vaših storitev? Tukaj je pravi prostor za vas! Vaš oglas bo vsak mesec dosegel **25.500** gospodinjstev v slovenski Istri! Pokličite nas na **040 600 700** ali nam pišite na **marketing@obalaplus.si** in izvedeli boste prednosti oglaševanja v časopisu in na spletnem portalu **www.obalaplus.si**

PRESEDNICA ALI PRESEDNIK?

Nad obalo se jasni: Pogovor s predsedniškima kandidatoma Natašo Pirc Musar in Anžetom Logarjem.

Pričela se je jesenska edicija pogovornih večerov Nad obalo se jasni. Prvi je v Gledališču Koper potekal že prejšnji četrtek, 22. septembra, ko smo gostili predsedniška kandidata, ki jima trenutno javnomnenjske raziskave napovedujejo možnost zmage, in sicer pravnico, odvetnico, nekdanjo novinarko in voditeljico informativnih oddaj Natašo Pirc Musar in politika, ekonomista, predsednika sveta stranke SDS, nekdanjega zunanjega ministra in direktorja Urada vlade Republike Slovenije za komuniciranje Anžeta Logarja. Pogovor je vodil urednik ObalePlus Tomaž Perovič, ki ju je povprašal o njunem videju predsedniške funkcije in odnosu do pomembnih družbenih tem, kakšen pogled imata na trenutno vladajočo politiko, ali je Nataša Pirc Musar ostala Milana Kučanu dolžna zaradi njegove podpore in kakšen odnos bo imel Anže Logar do svojega predsednika stranke.

Zase pravita, da sta neodvisna kandidata. **Nataša Pirc Musar:** »Nikoli nisem bila v nobeni stranki, še mama in oče nista bila v komunistični partiji. To neodvisno držo imam že celo življenje, kar mi tudi veliko pomeni. Ljudje si za predsednika želijo nekoga, ki ne bi imel bremena strank in strankarske politike nad seboj. Menim, da je to velika dodana vrednost predsedniški funkciji. 25 let delam v imenu ljudi in za ljudi, prej kot informacijska pooblaščenka, pa na Rdečem križu. V mojo kri so zapisane temeljne človekove pravice in vladavina prava. Ponosna sem, da sta

me podprla dva nekdanja predsednika države Milan Kučan in Danilo Türk in da v meni vidita dostojno naslednico. Veliko se pogovarjam z mladimi. Kot predsednica bom zagotovo imela svetovalca za podnebne spremembe in eko sisteme. Gospodarstvo pa bo tudi imelo visoko mesto v moji agendi.«

Anže Logar: »Stranke so temelj vsake demokratične ureditve. So gradnik demokracije. Stranke so organizacije, ki omogočajo, da država kot demokratična ureditev deluje. Kandidaturo sem vložil kot neodvisen kandidat s 5000 podpisov. Predsedniška tekma je tekma osebnosti in ne strank. Omogoča ti, da predstavljaš to, kar sam zastopaš, kar sam misliš. Moj moto je: "Sodelujmo za prihodnost." Poslanske obveznosti v stranki SDS sem postavil v mirovanje, zato da se lahko 100 % posvetim svoji kampanji. Če bom izvoljen kot predsednik države, ne bom z Janezom Janšo govoril nič več kot s predsednikom kakšne druge stranke.«

Perovič ju je pozval tudi k temu, da podata svoje mnenje o predsedovanju aktualnega predsednika Boruta Pahorja. Pirc Musar: »Do gospoda Pahorja sem bila večkrat zelo kritična, ker je po mojem mnenju deloval v coni udobja. Marsikdaj je raje bil tiho, da se ne bi komu zameril. Sama ne želim tega. Naloga predsednika je, da je glavni in vrhovni branik slovenske ustave. Če hočeš stvari spremeniti, ne smeš biti tiho. Aleksander Čeferin je enkrat zelo dobro opisal predsedovanje gospoda Pahorja: "Za tiste, ki so tiho, je na voljo najbolj vroč del pekla." Ogromno pa je naredil

na področju mednarodnih odnosov, zunanje politike.«
Logar: »Pahorjevo predsedovanje se mi zdi dobro. Vidim ga kot nekoga, ki je želel povezovati. Sicer je bil pri tem premalo drzen. Na povezovanje se bom tudi sam osredotočil. Jaz sem zmeren desnosredinski politik. Zmeren zato, ker moraš znati prisluhniti in se na podlagi tega tudi pogovarjati in dogovoriti z vsemi, tudi tistimi, ki so svetovnonazorsko različni, predvsem v tem

smislu, da iščeš za dotični cilj tisto, kar te povezuje in na podlagi tega gradiš odnos tudi naprej. Desnosredinski pa pomeni v smeri, da je moja temeljna usmeritev socialno tržno gospodarstvo, ki temelji na trgu in konkurenci, kjer se splača dodatno potruditi, da imaš nekaj več v žepu.«
V pričakovanju jesenskih predsedniških volitev in novega pogovornega večera lahko celotnemu pogovoru prisluhnete na spletni strani YouTube.

V UREDNIŠTVU SMO PREJELI DOPIS PODJETNIKA PETRA POLIČA GLEDE NAVEDBE V ČLANKU O ŽUPANSKIH KANDIDATIH ISTRSKIH OBČIN V PREDHODNI IZDAJI.

V članku napačno navajamo, da je g. Polič soustanovitelj piranske Liste za boljšo prihodnost županskega kandidata Andreja Korenike. Pojasnilo objavljamo v celoti. »Spoštovani odgovorni urednik, seznanjam vas, da nisem med ustanovitelji ali člani omenjene liste in nisem politično opredeljena oseba. Veseli pa me, da omenjeni kandidat za župana prepozna degradirano območja, saj so kljub našim pobudam in predlogom v takšnem stanju že 16 let. V želji po boljši urejenosti okolja v katerem živimo, rasti gospodarstva in posledično generiranju novih delovnih mest, pa je tak županski kandidat izredno dobrodošel. Zahvaljujem se vam za objavo pojasnila in lepo pozdravljam.«

KAJ PRIDOBIMO OBČANI V ČASU LOKALNIH VOLITEV?

Čas pred lokalnimi volitvami v istrskih občinah praviloma zaznamujejo odprtja številnih projektov. Obnavljajo se ulice in zgradbe, gradijo se stanovanja, potekajo otvoritve trgov, parkov in promenad. Tudi letos ni nič drugače. Predstavljamo projekte, ki so jih občine zaključile v zadnjih dveh mesecih oziroma jih še načrtujejo v prihodnjih dveh.

V **Občini Ankaran** so na začetku julija odprli policijsko pisarno, zaključena so bila dela na zbirnem fekalnem kolektorju Kolomban, vključno z asfaltiranjem ceste. Prenovljena je bila infrastruktura na območju Športno rekreacijskega parka Sv. Katarina (javne sanitarije, urejena parkirišča za invalide, ribiška lopa ob korenu mandrača, plavajoči pomol za potrebe vodnih športov), prav tako je bilo tam urejeno družabno ter rekreacijsko območje. Zaključena je bila obalna pešpot – mostovž čez slani travnik, ki poteka od naselja do ŠRP Sv. Katarina.

V naslednjih dveh mesecih v **ankaranski občini** predvidevajo zaključek pomembnejših projektov, kot so vzpostavitev Medgeneracijskega središča Ankaran (oktobra), kjer bo najprej zaživel Center dnevnih aktivnosti za starejše, zaključek izgradnje krožišča na priključku Železniške in Jadranske ceste ter priprava na rekonstrukcijo Jadranske ceste, dokončati parkirišča za trgovino v središču kraja, prenoviti razsvetljavo glavnega nogometnega igrišča na ŠRP Sv. Katarina in oddajo zaključnega poročila za pridobitev Listine Občina po meri invalidov. Do novembra so predvideni tudi začetek izgradnje komunalne infrastrukture območja Dolge

njive in pokopališča Ankaran, začetek sanacije opornega zidu na Jadranski cesti ob Spominskem parku, sprejem Elaborata lokacijske preveritve za začasno rabo na območju vodnih športov in komunalnih privezov Sv. Katarina v Ankaranu ter postavitev učno - didaktičnih tabel v Krajinskem parku Debeli rtič.

Mestna občina Koper je letošnje poletje sklenila naložbo izgradnje nove avtobusne postaje na Kolodvorski ulici. Konec avgusta je predala tudi novo plezalno steno za hitrostno in težavnostno plezanje. Zaključena je celovita prenova Palače Sabini-Grisoni, v objektu bosta prostore dobila Svetovalni center za otroke, mladostnike in

starše Istre ter nov dnevni center za starejše nad 65 let, še naprej bo del objekta uporabljalo tudi Slovensko združenje za duševno zdravje Šent. Sklenjena je še izgradnja prizidka k Osnovni šoli Dušana Bordona, oktobra je predvideno tudi uradno odprtje objekta. Mestna občina Koper je sicer še pred poletjem predala nekaj infrastrukturnih pridobitev, med drugim trietažni gasilski dom v Babičih. V osrčju mestnega jedra je uredila Muzejski park, nekdanje degradirano območje med ustjem Badaševce in Žusterno pa preuredila v urbani obmorski park.

Sledi še prenova mestne tržnice, odprtje je predvideno oktobra. Na parkirišču za poslovnim objektom Barka so lani začeli graditi novo parkirno hišo Sonce, naložba bo sklenjena novembra letos. Lansko jesen so stekla gradbena dela na gradbišču nove Osnovne šole Oskarja Kovačiča na Škofijah. Novo šolo bodo predali v začetku leta 2023, v njej bo prostor tudi za novo knjižnico, z možnostjo javne rabe. Koprška občina nadaljuje tudi z urejanjem žalne ploščadi za poslovnile obrede na mestnem pokopališču Škocjan, v začetku oktobra pa bo začela graditi še manjkajoči del kanalizacijskega omrežja na območju Moleta.

V **Občini Izola** so v zadnjih dveh mesecih zaključili z ureditvijo nadomestnih učilnic za učence osnovne šole Vojke Šmuc, primopredajo novega tekmovalnega čolna za najuspešnejše veslače, prenovitvijo montažnega mostu pri Srednji šoli

Izola, vzpostavitev druge podzemne zbiralnice odpadkov, nakupom brezplačnih električnih kurjerc in odprtjem novega krožišča v Livadah. V naslednjih dveh mesecih pa načrtujejo odprtje novega gasilskega doma, prenovljenega severnega dela ribiškega mandrača, prenovljenih prostorov v združenem domu v Kortah, delno prenovljenih prostorov Besenghijeve palače, novih prostorov za petnajst socialnih oskrbovalk, ki izvajajo pomoč na domu, razstave izbranih del na javnem natečaju za Istrski kulturni center, postavitev temeljnega kamna za nadzidavo ZD Izola, predajo reševalnih vozil ZD Izola, celovito prenovu južnega trakta osnovne šole Vojke Šmuc ter celovito prenovu prostorov krajevne skupnosti Livade.

V **Občini Piran** so bile v zadnjih dveh mesecih zaključene oziroma še bodo v naslednjih dveh naslednje investicije: Most na Drnici (projekt je zaključen in v fazi pridobivanja uporabnega dovoljenja), dvigalo Zdravstvenega doma Piran (projekt je zaključen in v fazi pridobivanja uporabnega dovoljenja), košarkarsko igrišče s sanacijo podpornega zidu v Strunjanu, do občinskega praznika bo urejena nova kuhinja v vrtcu Mornarček Piran, končuje se izvedba podpornega zidu na Vrtni ulici v Piranu, pripravlja se predstavitev projekta Vrtec Lucija, predviden je začetek del prenove Zdravstvenega doma Sečovlje. V piranski občini bodo začeli prenavljati obalno promenado v Portorožu, zaključujejo se tlaki v A-kampati skladišča Grando, načrtuje se asfaltiranje Kopske ceste v Portorožu in tlakovanje Ulice IX. Korpusa v Piranu, zaključuje pa se tudi prenova stanovanj v Ulici svobode in

GEODETSKE STORITVE d.o.o. PORTOROŽ

VBS d.o.o. Portorož
Obala 125, 6320 Portorož
tel.: 05/677-85-80
GSM: 031/637-176
e-mail: bogdan@vbs.si

OBALA
Časopis in portal
za slovesko Istro
plus

Imate dejavnost? Si želite novih strank, več kupcev vaših izdelkov ali več naročnikov vaših storitev? Tukaj je pravi prostor za vas! Vaš oglas bo vsak mesec dosegel **25.500** gospodinjstev v slovenski Istri! Pokličite nas na **040 600 700** ali nam pišite na marketing@obalaplus.si in izvedeli boste prednosti oglaševanja v časopisu in na spletnem portalu www.obalaplus.si

Eva Branc

LE ATTIVITÀ DELLA CAN COSTIERA

LO STATUTO DELLA CAN COSTIERA CONSENTE AMPIA DEMOCRAZIA

Con uno studio comparativo sugli statuti della CAN Costiera e della Comunità nazionale autogestita degli ungheresi in Slovenia, i ricercatori Attila Kovacs (Istituto per le questioni delle nazionalità) e Stefan Koren (dottorando in legge all'Università di Pecs) si sono soffermati sul funzionamento interno delle due organizzazioni. Formate in base alla stessa costituzione e alla legge sulle Comunità nazionali autogestite, praticamente identiche per ambedue le etnie, vi si riscontrano profonde differenze negli statuti. Mentre la CAN Costiera viene costituita dalle CAN Comunali di Capodistria, Isola, Pirano e Ancarano, non altrettanto accade sul versante della minoranza magiara. I ricercatori individuano come adeguata anche la rappresentanza e l'influenza delle CAN comunali nel consiglio della Costiera, la maggioranza assoluta richiesta per approvare un decreto, nonché la nomina del presidente e dei suoi vice su base territoriale e, di norma, a rotazione. Il Presidente della CAN Costiera, Alberto Scheriani, ha così commentato le conclusioni dei due ricercatori: "Ci fa enormemente piacere che le soluzioni da noi individuate per costituire su nuove basi la CAN Costiera nel 2014, dopo la

nascita del Comune di Ancarano e della locale CAN, riscuotano l'assenso di illustri esperti e giuristi. Significa che il grado di democrazia raggiunto nelle nostre decisioni è adeguato, in armonia con quello che deve essere il dialogo in seno alla massima organizzazione politica degli italiani in Slovenia. Lo studio condotto indica la possibilità delle CAN Comunali di influire in modo capillare sulle decisioni della Costiera, malgrado si continui a sostenere che al nostro interno non vi sia possibilità di dibattito e di confrontare le idee. Del

resto nello studio viene riportato a chiare lettere anche il parere del Direttore dell'Ufficio per le nazionalità, Stane Baluh, secondo il quale la legge sulle Comunità autogestite non lascia grandi spazi di manovra all'interpretazione - le CAN Comunali si riuniscono in CAN regionali e ne diventano le cofondatrici. Il nostro statuto offre quindi ai consiglieri delle CAN Comunali ampia possibilità di influire sulle delibere finali della Costiera, tramite i vicepresidenti e i consiglieri che designano" ha concluso il presidente Scheriani.

PIANO INTERVENTI PER LE COMUNITA' NAZIONALI

Si è svolta a Lubiana la riunione del gruppo di lavoro del Governo sloveno che sta preparando il piano di interventi a favore delle Comunità nazionali italiana ed ungherese. Presente il Direttore dell'Ufficio per le nazionalità, Stane Baluh, è stata esaminata la realizzazione delle attività previste per il 2021 e facenti parte del programma che si concluderà nel 2025. Nel corso della rapida consultazione, è stato rilevato che sono stati fatti passi avanti nell'attuazione dei

diritti minoritari, ma che molto resta ancora da fare. Soprattutto le consultazioni con i Ministeri che gestiscono i settori più importanti per le Comunità nazionali, pur essendo costantemente in corso, non portano sempre i risultati voluti. Per il futuro è stato auspicato che il gruppo di lavoro si riunisca più frequentemente. Su proposta del segretario della CAN Costiera, Andrea Bartole, presente all'incontro con la consulente legale, Vita Valenti, è stato deciso di ripetere gli incontri

VISITE DEI CANDIDATI ALLE PARLAMENTARI IN ITALIA

Alcuni candidati del Movimento 5 Stelle nelle circoscrizioni del Friuli Venezia Giulia hanno fatto visita alla CAN Costiera. Il deputato in carica Luca Sut, che si ripresenta alle parlamentari di fine settembre, accompagnato dalle candidate alla Camera e al Senato, Elena Danielis, Adriana Panzera e Ilary Slatich, sono stati accolti a Palazzo Gravis dal Presidente, Alberto Scheriani, dal segretario, Andrea Bartole e dal consigliere,

Fulvio Richter, nonché dal presidente della Comunità degli Italiani capodistriani, Mario Steffè. Hanno illustrato agli ospiti il ruolo e il funzionamento delle istituzioni italiane in Slovenia. Hanno rilevato le eccellenze nei campi dell'istruzione, con scuole di ogni ordine e grado di cui le CAN sono cofondatrici e culturale, con iniziative di assoluto valore, molto seguite anche dalla maggioranza. Gli ospiti hanno dimostrato

ogni 90 giorni, con all'ordine del giorno un tema preciso, da discutere con il dicastero competente. La prima riunione del genere vedrà impegnato il Ministero per la pubblica amministrazione, che illustrerà il funzionamento del portale governativo e-uprava. Un'altra seduta tematica sarà dedicata alla presentazione dell'Ufficio della CAN Costiera per il bilinguismo.

molta attenzione per la rappresentanza garantita alla CNI dal parlamento sloveno alle comunità locali del territorio nazionalmente misto, auspicando che ciò avvenga presto anche per la Comunità slovena in Italia, con la quale la CAN ha costanti scambi di buone prassi, il che ha ispirato la nascita dell'Ufficio per il bilinguismo della CAN Costiera, in ambito alla quale si lavora ancora per creare una base economica della CNI in Slovenia.

DAVID RUNCO VICEDIRETTORE GENERALE RTV PER I PROGRAMMI IN LINGUA ITALIANA

In base alla proposta del direttore generale della RTV di Slovenia, Andrej Grah Whatmough e con l'assenso unanime del Comitato dei programmi italiani, David Runco è stato nominato nuovo vicedirettore generale della RTV per i programmi radio e tv destinati alla Comunità nazionale italiana. Dal primo di settembre subentrerà ad Antonio Rocco, che dopo 40 anni di carriera presso l'ente, si ritirerà in pensione. A Runco sono state riconosciute competenze ed esperienze tali da poter guidare con successo la produzione in italiano di Radio e Tv Capodistria. Per 12 anni è stato giornalista del programma informativo televisivo, poi ha diretto, sino a pochi mesi fa, la Biblioteca centrale di Capodistria, facendo parte per oltre quattro anni del Consiglio di

programma della RTV nazionale. Nel presentare il suo programma di lavoro, Runco ha fatto capire che non intende discostarsi dalle linee

programmatiche attualmente in vigore, ma ha rimarcato l'importanza di un centro multimediale per rimanere al passo con i tempi. Punti fermi le collaborazioni internazionali delle due emittenti capodistriane, la partecipazione a progetti europei, nonché la collaborazione con le scuole e con le altre istituzioni della CNI. Non si è nascosto il difficile compito che lo attende per garantire maggiore autonomia di programma e di gestione alle redazioni italiane. Il presidente del Comitato per i programmi italiani, nonché presidente della CAN Costiera, Alberto Scheriani si è detto certo che il nuovo vicedirettore generale saprà svolgere con successo il proprio compito. Ha voluto ringraziare per il lavoro svolto Antonio Rocco.

NUOVI CONSIGLIERI RTV PER LA CAN COSTIERA

Seduta in gran parte tecnica per il Consiglio della CAN Costiera. Destinata all'inizio alla scelta del connazionale particolarmente distintosi nel 2021, al quale andrà il massimo riconoscimento della CAN Costiera (il suo nome sarà reso noto nei prossimi giorni), la riunione è proseguita con la designazione dei nuovi membri dei Consigli per i programmi RTV. In sostituzione di David Runco, nominato vicedirettore generale RTV per i programmi italiani, entrerà a far parte del Consiglio di programma della RTV nazionale, Andrea Bartole. Dopo un'attenta valutazione sui nuovi impegni da assumere, il segretario della CAN Costiera ha accettato l'incarico, raccogliendo il consenso unanime del Consiglio. Il Presidente Alberto Scheriani ha espresso soddisfazione per

la nomina di una persona preparata come Bartole, che ben conosce le problematiche della RTV di Slovenia e saprà affrontare con professionalità le sfide nel comparto. Runco sarà sostituito nel Comitato per i programmi italiani di Radio e TV Capodistria da Marco Apollonio. Proseguendo la riunione, il Consiglio si è soffermato sulle modifiche ai progetti per la base economica della CNI. Come relazionato dal responsabile del settore, Massimiliano Di Nardo, di recente a Lubiana si è tenuto un incontro con i funzionari del Ministero per gli affari economici, incentrato sulla redistribuzione dei mezzi 2022, dopo che il dicastero ha cancellato uno dei capitoli del progetto in corso e precisamente quello che doveva servire per le partecipazioni dei

connazionali ai progetti europei. A Lubiana lo hanno ritenuto non ammissibile, ma hanno accettato che i 55 mila euro previsti siano dedicati alle altre voci. La CAN Costiera ha dato il suo assenso e ora in merito deve esprimersi ancora il governo. Sotto le varie la vicepresidente, Nadia Zigante, ha presentato un'informazione sulle riunioni avute con l'Istituto per l'istruzione. Sono servite ad esaminare le lacune nel sistema dei finanziamenti per le ore aggiuntive di italiano, destinate ai cittadini stranieri che frequentano le scuole della CNI. Inoltre, si è discusso delle necessità di fornire ai docenti uno strumento valido, come corsi propedeutici, per prepararsi meglio all'esame professionale.

DIRITTI DELLE COMUNITA' NAZIONALI AL VAGLIO DELL'OSCE

Con un convegno a Brdo presso Kranj è stato ricordato il decimo anniversario della costituzione dell'Alto Commissariato dell'OSCE per le minoranze nazionali. Per l'occasione è giunto in visita ufficiale l'Alto Commissario Kairat Abdrakhmanov con i suoi più stretti collaboratori. Sono stati ricevuti dal Segretario di Stato agli esteri, Marko Štrucin e nella parte introduttiva hanno avuto modo di ascoltare una relazione sulla posizione dei gruppi minoritari in Slovenia, presentata da Stanko Baluh, Direttore dell'Ufficio governativo sloveno per le Comunità nazionali. Questi ha posto in evidenza l'ordinamento giuridico nei capitoli che riguardano la tutela degli italiani, degli ungheresi e dei Rom che vivono in Slovenia. Ha tenuto a sottolineare che a prescindere dal governo in carica e della maggioranza in Parlamento, i diritti minoritari acquisiti rimangono un punto fermo nella politica

dello Stato sloveno. La collaborazione con i deputati della CNI e della Comunità ungherese, nonché con le rispettive istituzioni minoritarie, è sempre aperta e costruttiva, il che contribuisce a risolvere i problemi ancora aperti, che non sono in ogni caso insormontabili. Al colloquio ha partecipato anche il Presidente della CAN Costiera, Alberto Scheriani, accompagnato dalla consulente legale, Vita Valenti, nonché da Kim Jakopič e Chiara Vianello dell'Ufficio per il bilinguismo della CAN Costiera. Nel suo intervento ha illustrato le varie competenze delle organizzazioni minoritarie in Slovenia. Riferendosi all'attuazione dei diritti sanciti dalla costituzione e dalle leggi, si è soffermato sull'attuazione del bilinguismo nelle zone nazionalmente miste, che ancora non è ai livelli auspicati, nonostante i passi avanti fatti. Una parte della relazione del prof. Scheriani è

stata dedicata al sistema scolastico, alla sua importanza per la CNI, gli sforzi per migliorare le condizioni di lavoro per docenti e alunni, le iniziative per innalzare le competenze linguistiche di insegnanti e professori nelle scuole italiane. È fatto ancora presente il problema delle sovvenzioni in campo culturale, bloccate da anni e che nonostante gli interventi con il competente ministero, non si sbloccano. Infine il Presidente della CAN ha parlato ancora di Radio e Tv Capodistria, che vanno considerate istituzioni della CNI, di grande importanza per l'informazione, la lingua e la cultura dei connazionali. Rilevata ancora l'importanza di garantire alle due emittenti piena visibilità su tutto il territorio d'insediamento storico della CNI, quindi anche in Croazia.

BORUT FAKIN

Primorec, letnik 1978. Rojen v Kopru in živi v Portorožu. Ekonomist z magisterijem iz mednarodne ekonomije, ki je najprej delal v turizmu, v marketingu, Hoteli Piran, Hoteli Bernardin, HIT Gorica. Od leta 2018 je direktor Vinakopra.

Vinakoper je edina vinska klet, ki nagovarja k odgovornemu pitju alkohola: »Ko piješ, ne vozi«. Sodelujejo s Tomažem Kavčičem pri razvoju blagovne znamke Gourmet, v katere imenu prodajajo avtohtone blagovne znamke, razvili so linijo kozmetičnih izdelkov, Vinakoper spa...

Nenavadno je, da nekdo, ki je delal v turističnem marketingu, čeprav je vinarstvo lahko neke vrste turizma, prevzame podjetje, ki prideluje vino. Po prebranih knjigah, pregledanih filmih o vinu, kletah, vinarjih, si predstavljam, da bi moral tako podjetje voditi nekdo, ki se spozna na vino? Ali je to le vodenje podjetja kot vsakega drugega?

Ko sem prihajal v Vinakoper, sem želel storiti korak naprej v svoji poslovni karieri, iz zgodbe trženja in prodaje, videti, spoznati in voditi podjetje kot celoto, se ukvarjati in prevzeti odgovornost za več področij, nabavo, prodajo, proizvodnjo, kadri, financami itd.. Zakaj vina? Ne vem. Ni pravil. Res morda po eni strani mora to biti nekdo, ki se spozna na vinski sektor, če pa se ozrem nazaj, vidim, da so uspehi mogoči tudi brez tega predznanja. Zakaj bi nekdo pil vina Vinakoper? Pri tem so pomembni mehki elementi, zgodba o vinu je v ozadju, a je to zgodbo treba ustvariti in predstaviti potrošniku. Zgodba pa mora imeti vsebino, če je nima, je vse zaman. Zgodba o Vinakoper je zgodba o tradiciji, nadarjenih ljudeh, ki so tukaj pustili desetletja svojega življenja, imajo znanje, trudimo pa se, da bomo v koraku s časom, kdaj pa kdaj pa ga tudi prehitavamo in ja, naša želja, vedno znova, je biti drugačen od ostalih. In če si drugačen, te ljudje opazijo hitreje.

Kako so vas sprejeli?

Moj oče je bil takrat nadzornik Vinakoper, zato so mnogi moj prihod povezovali z nepotizmom, a lahko vam zatrdim, da je bil prav on eden od tistih, ki je bil najbolj skeptičen. Toda, tako kot sem rekel takrat, ponavljam, malo bom govoril in veliko delal in tega se držim še danes. Če pogledam nazaj, mirno lahko rečem, da je bilo narejenih veliko dobrih premikov, seveda tudi kakšna napaka, ampak ravno iz tega se učimo, da bomo v prihodnosti še boljši in še uspešnejši pri delu, ki ga opravljamo.

Ste ste se o vinu naučili vse, preden ste prišli v Vinakoper ali se učite sproti?

Oboje. Preden sem prišel sem, sem imel na voljo nekaj tednov, da se pripravim. Veliko sem prebral predvsem o trženju in prodaji vina. Ker eno je prodajati storitev, recimo hotelsko sobo, drugo pa proizvod, kot je vino. Vzporednic je veliko, razlik pa tudi. Ko prideš sem, spoznaš sodelavce, vidiš, kako to deluje, se učiš iz dneva v dan, ker nikoli ne veš vsega. Moraš vedeti, da vedno obstaja nekdo, ki ti lahko nekaj pove, zato je dobro, da ga poslušas in seveda tudi upoštevaš pri končni odločitvi.

Kakšen direktor, manager ste? Po spominu citiram nekega harvardskega profesorja, ki je izdelal študijo o tem, katerih pet lastnosti vodja/direktor ne sme imeti. Slab odnos do sodelavcev, neupoštevanje stališč drugih, popoln narcisizem ... Če imaš dve, je garancija za neuspeh. Mark Zuckerberg (Facebook) na primer ima vseh pet.

Če bi bil tak kot Zucherberg, bi imel verjetno že prvi dan težave. V Vinakoper je starostna struktura ljudi relativno visoka, fluktuacija zaposlenih pa relativno nizka, bil sem med mlajšimi, ko sem prišel. Moja želja je, da se ne gremo avtokracije, vsiljevanja enostranskih rešitev, ampak se veliko pogovarjamo in s konsenzom sprejememo prave odločitve, ki bodo v prvi vrsti dobre za Vinakoper. Sebe kot direktorja vidim predvsem v vlogi motivatorja. Poudariti skušam vedno tisto, kar je dobro narejeno. Ne kažem s prstom na nekoga, ki je naredil nekaj slabega, ampak mu pomagam, da se to naslednjič ne bo ponovilo.

Je to stvar značaja, vzgoje, šolanja, coachinga?

Eno in drugo. Po naravi sem komunikativen, zelo rad poslušam, vesel sem, če se lahko odločim

med različnimi mnenji. Sem pa tudi veliko bral in skozi kariero ugotovil, da v določenih primerih razmišljam in delam stvari prav. Moj bivši direktor mi je enkrat dejal, kadarkoli boš karkoli vprašal sodelavca, vedno uporabi besedo prosim, ne zahtevam. Ta beseda je na drugi strani sprejeta drugače, ko je potrebno to nalogo opraviti. Tako razmišljam in tako delujem še danes.

Ste bili tako tudi vzgojeni?

Moj tata je poseben človek, avtoritaren, mi je pa ta vzgoja, ko sem bil mlajši (in še danes), koristila. Po drugi strani pa so mi koristila posamezna obdobja v mojem kariernem razvoju, ko so me direktorji, predvsem v turizmu, marsikaj dobrega naučili. Od Ane Žerjav, do gospoda Vojniča, pa do gospoda Dimitrija Picige in še marsikoga drugega.

Avgusta ste dobili nov mandat kot direktor do leta 2028. S čim ste prepričali nadzornike?

Mislím, da je to bolj vprašanje za nadzorni svet, pa vendar menim, da nam je v zadnjih štirih letih uspelo na dan priklicati bogat potencial, ki ga je družba Vinakoper, ki ima dolgo in bogato tradicijo, vsa ta leta skrivala v sebi.

Vinakoper je danes družba, katere identiteta odraža vrednote, značaj, zgodovino in kulturo Istre. Je pomemben povezovalac, spodbujevalec in nosilec prebojnih, inovativnih pristopov, predvsem pa je stičišče ljudi – zaposlenih, ki že leta v družbi ustvarjajo to zgodbo o uspehu, njenih partnerjih in seveda kupcih. Ne želim si jemati zaslug in si pripenjati medalj, saj so pretekli uspehi predvsem rezultat truda in dela vseh zaposlenih v Vinakoper, je pa dejstvo, da nam je s skupnimi močmi, sodelovanjem in ambicioznimi idejami uspelo narediti pomemben preboj.

Pravijo, da bi vas JJ zamenjal, če bi bil še nekaj časa na oblasti ?!

Težko komentiram govornice z ulice. Sicer pa po mojem vedenju predsedniki vlad ne menjujejo uprav in direktorjev, to praviloma počnejo nadzorni sveti, ki delo uprave ocenjujejo na podlagi doseženih rezultatov, zaupanja in po mojem mnenju tudi vizije za naprej. Odkar sem na Vinakoper, je moj odnos s člani NS izjemno korekten. Prav tako moram poudariti, da je raven korporativnega upravljanja in delovanja NS v okviru družbe Vinakoper na zelo visoki ravni. V dobrobit vseh zaposlenih ter kupcev in dobaviteljev Vinakoper si lahko samo želim, da tako ostane tudi v prihodnje. Z ali brez mene na mestu direktorja.

Pri nas je odnos do pitja dvojen. Če rečeš, da piješ, si pijanec, če pa rečeš, da si abstinent, si pa zdravljen alkoholik. Si lahko predstavljate, da bi bil direktor

Vinakoper nekdo, ki bi bil abstinent?

Ta dvojna percepcija res obstaja, po drugi strani pa obstaja tudi ideja, da bi razglasili Martinovo za državni praznik. Botra naše malvazije je bila Štajerka, gospa Dragica Petrovič, ki ne pije alkohola. Sodelujemo z ambasadorji, ki ne pijejo alkohola, povezujejo nas z zgodbami, ki niso vezane samo na vino, ampak na naše področje. Smo ambasadorji Istre, ne samo vina.

Kaj vi pijete?

Malvazijo, penine, pa tudi rdeče vino. Vse, kar je dobro. Seveda v zmernih količinah.

Ne nujno Vinakoper?

Ne, rad poskušam tudi druga vina. Sem se pa na vina Vinakoper res precej navadil.

Kakšna je vaša vizija o Vinakoper do leta 2028?

Znamka, kot je Vinakoper, ima močno tradicijo, ki tvori njeno identiteto. Največji izziv je to tradicijo ohraniti in jo nadgrajevati z novimi pristopi, razvojnimi elementi, ki jo stalno držijo v koraku s časom in pred njim. S tega vidika bo prihodnje petletno obdobje pomembno. Kombinacija izkušenj in inovativnih pristopov pa bo tista, ki se nam bo pomagala izveči iz trenutnih razmer, ki so povezane predvsem z dogajanjem v makrookolju (v luči prehranske ter energetske druginje ter inflacijskih pritiskov). V začetku prihodnjega leta bo pripravljen strateški načrt družbe Vinakoper za obdobje 2023-2028. Ne želim prejdurirati posameznih razvojnih smeri, vsekakor pa v naslednjih petih letih vstopamo s strategijo ohranjanja tržnega deleža na domačem trgu in zagotavljanja rasti prihodkov na tujih trgih, prav tako smo zavezani k inovativnim pristopom uvajanja novih trajnostnih standardov

poslovanja. Še dodatno želimo razvijati lokacijo na Šmarski cesti 1, poleg vinskega butika in nove restavracije želimo v naslednjih letih obnoviti klet ter istočasno ponuditi nove vsebine. V okviru izvajanja procesov v kmetijski proizvodnji, predelavi, polnjenju in prodaji vin bo v ospredju skrb za zagotavljanje učinkovitega ravnanja z okoljem, skladno z zakonskimi in drugimi predpisi. Družba je že zdaj vključena v ukrep KOPOP (Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila), katerega osnovni cilj je zmanjšanje vplivov kmetovanja na okolje. Prehajamo pa tudi na alternativne vire energije – smo v zaključni fazi nameščanja sončnih kolektorjev na strehe naših poslopij. Želimo pa tudi elektrificirati naš vozni park, tako avtomobile kot traktorje, na parkirišča pred našimi poslovalnicami pa so tudi že nameščane e-polnilne postaje. Trajnostno poslovanje z razvojem novih procesov in modelov bo imelo pomembno vlogo pri bodočih strateških usmeritvah družbe.

Ključno vprašanje naše prihodnosti pa je, komu bo Vinakoper prodajal vino.

Komu?

Ugotoviti moramo, kateri tipi ljudi ne pijejo našega vina in kaj moramo storiti, da ga bodo. Starejši ljudje pijejo refošk že 40 let in so naši zvesti kupci, od njih živimo, njih čez 40 let ne bo več. Naš izziv je, kako narediti tako transformacijo, da se skozi našo blagovno znamko približamo nekomu, ki je star 25-35 let in je za refošk slišal od očeta, babice ali deda, ki ob kosilu pijejo refošk.

Je mogoče spreminjati pivske navade? Ko sem prišla študirat v Ljubljano, smo pili samo štajersko vino, potem je bila nekaj časa moderna rebula in malvazija (svoje je

prispevala tudi cena). Nato so se uveljavila goriška in koprsko vina. To je trajalo, dokler se Štajerci niso zbudili in začeli delati na kakovosti in promociji svojega vina.

Mi se trendom prilagajamo ...

Jih ne ustvarjate?

Za vzajemnost gre. Povprečen pivec, ko je mlad, ima raje slajša vina. Naš Sladki muškati, ki je najbolj prodajano belo vino v Sloveniji, pijejo mlajše ženske. Gre za proces, iz slajših vin preideš na sveža, mogoče sadna, aromatična in zaključiš s kompleksnejšimi, barikiranimi vini, ki imajo povsem drugo vsebino. Ta proces je pri vsakem posamezniku drugačen, ker je pod vplivom milijonov informacij, ki jih sprejme. Prodaja našega refoška, najbolj prodajanega rdečega vina v Sloveniji, ne dosega več take rasti kot včasih, zato moramo razmišljati o tem, kaj bomo storili, da bomo nagovorili nove potencialne kupce. Bomo naredili sladki refošk, brezalkoholni, morda rose? Razmišljati moramo izven okvirov, da bomo to grozdje na pravi način dali v steklenico in ga lahko nekomu ponudili.

Lastništvo Vinakoper je zanimivo, je strateška naložba Luke Koper in Istrabenza ali zgolj naložba iz preteklosti? Med lastniki je bila tudi Splošna plovba.

Poleg družbe AdriaFin je lastnik Vinakoper tudi kmetijska zadruga Agraria, v okviru lastniške strukture pa so prisotni tudi manjši družbeniki. Vsi ti soodločajo o prihodnjem razvoju družbe in na osnovi veljavne družbene pogodbe urejajo medsebojna razmerja. Od mojega imenovanja dalje je sodelovanje med njimi in upravo zgledno. Vsak se zaveda svoje vloge in vse odločitve so bile do sedaj sprejete s konsenzom. Nikoli in nikdar nisem imel občutka, da bi se lastniki vmešavali v samo poslovanje. Težko komentiram, ali je Vinakoper za posamezne lastnike strateška naložba ali ne. Vesel pa sem, da imamo za nami lastnike, ki nas podpirajo in verjamejo ter predvsem zaupajo v to, kar počnemo. Samo želim si lahko, da bi Vinakoper tudi v bodoče imel lastnike, ki razumejo zakonitosti, ki veljajo v vinarstvu sektorju ter gledajo na družbo predvsem kot na dolgoročno naložbo.

Ali je povezovanje z Goriškimi Brdi samo ideja ali je že kaj konkretnega? Ali niste preveliki konkurenti?

Klet Goriška Brda so največji izvoznik slovenskih vin v tujino. Z njimi sodelujemo na različnih projektih doma in v tujini že sedaj. Preko Vinske družbe Slovenije ter Združenja slovenskih vinarjev soodločamo o prihodnosti vinskega sektorja ter si delimo dobre prakse, vezane na poslovanje posameznih družb. Poleg večjega povezovanja med samimi kletmi vidimo

Bojana Leskovar

priložnost povezovanja predvsem pri ustanovitvi skupne, enotne in močne agencije za promocijo slovenskih vin v tujini. To je zagotovo tista pot, ki nas bo vodila k temu, da se bodo slovenska vina na tujih trgih zmeraj bolj uveljavljala, hkrati pa se bo s tem krepila tudi prepoznavnost naših krajev kot vinske in kulinarične destinacije.

Odpirate predstavništva v Gani in ZDA. Kako uspešna so?

Prodor na nove tuje trge predstavlja enega od ključnih strateških ciljev družbe. V lanskem in letošnjem letu je tako družba vstopila na češki, poljski in srbski trg. V letošnjem letu smo uresničili prodajo v Gano z načrti in potencialom prodora širše na afriški trg. Oktobra bomo odpremili v Afriko že drugi kontejner v zadnjih šestih mesecih. Po dveh letih zmanjšanih dobav se ponovno odpira tudi Kitajska. Načrtujemo, da bomo letos prodali 50.000 steklenic – predvsem rdečih vin in penin. Ključni trgi poleg Kitajske s Hong Kongom so zlasti ZDA, Hrvaška, Poljska, Češka, Estonija, Avstrija in Italija. Do leta 2023 želimo povečati prihodke iz naslova izvoza nad dvajset odstotkov. Trenutno smo na polovici poti, blizu desetim odstotkom. S kančkom prilagajanja, pravo mero drznosti, predvsem pa s trdnim zaupanjem v svoje izdelke in pravim tržnim pristopom, verjamem, da lahko tudi v tujini najdemo odgovor na izzive, ki so pred nami. S cenejšimi linijami vin zaradi svetovne konkurence in njihovimi bistveno nižjimi stroški pridelave nam najbrž to ne bo uspelo, zato menim, da je prav, da naš izvoz temelji na dražjih vinih.

Nekaj »števil« o Vinakoper?

Letno prodamo od 3 do 3,2 mio litrov vina. Letos bomo najbrž presegli mejo 10 mio EUR prihodkov, prvič v zgodovini. Za naprej si želim, da družba posluje še bolj uspešno, istočasno pa si želim, da bi vseh teh 95 ljudi, ki so zaposleni v Vinakoper, imelo dostojno plačo, kar ni vedno enostavno, glede na razmere, s katerimi se soočamo. Zadovoljen sem, da znotraj družbe poteka stalni dialog in skupaj s svetom delavcev ter sindikatom iščemo rešitve v obliki konsenza.

Slovenija je razdeljena tudi po tem, kje se prideluje kakšno vino. Težko srečaš Štajerce, ki bi prisegali na primorska vina in obratno. Stvar okusa ali še česa drugega?

Po naših izkušnjah poteka proces nakupa v zadnjih letih bistveno hitreje, obenem se povečuje povprečni enkratni nakup. Opažamo, da potrošniki ne eksperimentirajo, ampak so njihove nakupovalne navade vse bolj konvencionalne, zaupajo preverjeni kakovosti in priznani blagovni znamki, kar je za nas prednost, saj je Vinakoper klet z več kot 75-letno tradicijo. Sami aktivno sledimo trendom na trgu vina in vinu sorodnim proizvodom. Vsako vino je pred prihodom na trg deležno interne validacije ter validacije pri izbranih zunanjih partnerjih. V družbi se radi pohvalimo, da prodamo največ refoška in malvazije v Sloveniji. Naš litrski refošk je najbolj

prodajno rdeče vino na slovenskem trgu, med tem ko je naš Sladki muškat iz Linije Koper najbolj prodajno buteljno vino na slovenskem trgu. Te tržne deleže kljub vstopu močne konkurence iz tujih držav (še posebej Balkana) uspešno zadržujemo. Sicer pa so dinamika trga in z njo povezani trendi priljubljenosti v zadnjih letih v ospredje postavljali bolj lahkotna, sveža vina, pobudo pa prevzemajo tudi oranžna in bio vina. Potrošniki, ki s svojim povpraševanjem trende tudi soustvarjajo, so tradicionalni avtohtoni refošk puščali ob strani, zato je na splošno gledano izgubljal na priljubljenosti. V zadnjih dveh letih smo z nadgradnjo osnovne linije litrskega refoška (tako z okusom kot vizualno identiteto) uspeli trend zaustaviti oziroma vrniti nazaj v prid refošku s tem, da prihaja pri prodaji do prestrukturiranja v segment vrhunskih linij refoška. Agilnost in hiter odgovor na potrebe trga sta tako naši ključni prednosti.

Čas trgatve prihaja oz. je že tu. Kakšno vino bomo imeli?

Pri belih sortah pričakujemo sveža vina, ki ne bodo izrazita v alkoholu. Ponudila bodo več sadnosti in elegance. Pri rdečih pa bo poudarjeno porušeno razmerje med sokom in peškami, zato bo pri predelavi potrebno prilagoditi procese. Kljub težavam v povezavi s sušo pa verjamemo, da bo letnik 2022 količinsko primerljiv s predhodnimi letniki, po kakovosti pa računamo, da bo pri nekaterih sortah celo boljši. Tudi na račun letošnje nove pridobitve – prevzemnega mesta za optično selekcijo grozdja, ki selekcionira vsako jagodo posebej. Nova prevzemna linija namreč izloči suhe jagode, ki jih bo pri nekaterih sortah v letošnji letini več. Nadgradnjo pa letos predstavlja tudi investicija v nove lesene posode za maceracijo grozdja, ki prav tako prinašajo dodano vrednost za naša vina.

V zadnjem času so vse glasnejši tisti, ki trdijo, da bi se morala Obala bolj povezati z zaledjem slovenske Istre. Pred vrati so

lokalne volitve. Kaj menite o prihodnosti slovenske Istre?

Zagotovo. Menim, da je Vinakoper sinonim za Istro in imamo se za ambasadorja Istre, tako doma kot v svetu. Pri razvoju novih produktov stremimo k »istrski zgodbi«, ki bo razkrivala vse plasti istrskega življenja, pa naj bo to kulinarika, umetnost, glasba, šport, odnosi. Istra je bila vedno v zgodovini enovito območje, kjer so se prepletale različne narodnosti in kulture. Vrednote, način življenja, tradicija in predvsem ljudje, ki izhajajo iz teh krajev s(m)o posebni. Na tem je potrebno razvijati zgodbo tako doma kot v tujini. Izrazi, kot so Obala, slovenska ali hrvaška Istra, so po mojem mnenju umetne tvorbe, ki z dejanskostjo in zgodovino teh krajev nimajo ničesar.

So vas vabili na kakšno listo za volitve?

Prejel sem nekaj ponudb, vendar menim, da zanje ni še čas.

Vaše ambicije niso bile nikoli politične?

Ne morem reči, da me politika ne zanima, bi se pa za zdaj osredotočil na to, kar počnem v gospodarstvu.

Kaj bi svetovali bodočim županom na Obali?

Predvsem to, da bi se znali uskalditi in združili moči pri projektih, pri katerih ni več kaj čakati. Med temi sta prioriteta, da ne rečem urgentna, ureditev cestne povezave do Hrvaške in zagotovitev dodatnega vodnega vira. O obojem se pogovarjamo že vsaj 15 let, prav veliko pa se v praksi ni premaknilo. Res je, da gre za državne projekte, vendar če bi istrski župani združili moči in bi bili močen sogovornik z državo in drugih deležnikov, verjamem, da se danes med Koprom in Lucijo ne bi vozili v kolonah, prav tako nam poleti ne bi dostavljali pitne vode v cisternah. Povezovanje in iskanje sinergij je zagotovo prava pot tudi na področju turizma.

Ste optimist glede na to, da že poznate kandidate za bodoče župane?

To, kar nam tukaj manjka, je vizija prihodnosti.

Ukvarjamo se z vodovodi in cestami, ki bi jih morali imeti že pred desetimi, petnajstimi leti. Nimamo pa vizije, kakšen bo Portorož, kakšen drug kraj, čez deset, petnajst let. Zdaj bi morali to vedeti, o tem razmišljati. Potrebujemo ljudi, ki vidijo tri korake naprej.

In si upajo narediti prvega?

Tako. Poznam situacijo v Kopru, Izolu in Ankaran malo manj, bistvo bolj pa sem vpet v zgodbo in dogajanje v Piranu. Seveda si želim župana, ki ima izkušnje, to ne more biti vsak, ki ima pet minut časa in si to želi postati zaradi lastne prepričanosti. Vsak, ki se odloči za kandidacijo, bi moral najprej pri sebi razčistiti, ali je za to funkcijo sposoben ali ne in če je realen, se bo zgodila naravna selekcija. Podobno velja za mestne svetnike.

Z zmago Gibanja Svobode, ki ima kadrovske bazen tukaj, na Primorskem in Goriškem, je veliko sposobnih ljudi odšlo v Ljubljano. Kot pravi prijateljica, ki dela v kulturi, nimam več koga poklicati, ker so vsi v Ljubljani.

Morda bo zvenelo čudno, ampak ravno pri iskanju kandidatov za župane bi pričakoval, da se poiščejo talenti, najdeš jih med mladimi, ki jim daš priložnost. Tako, kot sem jo dobil jaz v turizmu. Če direktor ne bi verjel vame, ne bi bil danes tukaj,

kjer sem. Moraš biti pogumen. In seveda imeti tudi kanček sreče. Res je, da je veliko ljudi odšlo z Gibanjem na operativne nivoje v Ljubljano, ampak tukaj so ljudje, ki so mlajši od nas, nismo jih še odkrili, imajo potencial, njim je treba dati priložnost.

Živate v Piranu. Kaj vas kot občana najbolj moti?

Moti me, da je občina Piran globoko zaspala, saj smo zlasti na področju investicij in razvoja infrastrukture že dolgo na mrtvi točki. Moti me, da občino vodijo parcialni interesi, namesto obče skrbi za boljše življenje vseh nas, domačinov, pa tudi enodnevnih obiskovalcev in turistov. Prepogosto pozabljamo, da smo vendarle najbolj turistična občina v državi. No, pa da ne bom samo našteval, kaj se me moti...Vsekakor bi si želel, da se v novem mandatu občinskega sveta 2022-2026 imenuje podžupana, odgovornega za turizem v občini Piran in istočasno, da se pri promociji naše regije še bolj povežemo z Ankaranom, Koprrom in Izolo. Glede na pomen in izkušnje pa bi ravno piranska občina morala prevzeti pobudo ter nastaviti temelje za vzpostavitev regionalnega destinacijskega managementa in razvoja enovite turistične destinacije Istra-Slovenija. Zavedati pa se moramo, da za uspešen dolgoročni

€ - promocijsko sporočilo

UKREPATI PROTI PREHRANSKI KRIZI

Energetski in inflacijski krizi v EU grozi še prehranska. In sicer z nepremišljenimi potezami Evropske komisije, kot je predlog uredbe o prepovedi uporabe vseh pesticidov za varstvo rastlin na zaščiteneh območjih, s katerim se bo onemogočilo kmetovanje v Sloveniji na 50 % kmetijskih površin.

O tem, da se v EU in Sloveniji nahajamo v energetski in inflacijski krizi, je že veliko govora in ukrepanja. Z nepremišljenimi potezami Evropske komisije, kot je predlog prepovedi uporabe vseh pesticidov za varstvo rastlin na zaščiteneh območjih, pa se lahko spodbudi še prehransko krizo in v veliki meri onemogoči kmetovanje kmetom, v Sloveniji skoraj za 50 %.

Na zasedanju Evropskega parlamenta je ta mesec imela svoj letni nagovor predsednica Evropske komisije (EK) Ursula Von der Leyen. Izražena je bila popolna podpora Ukrajini v vojni z Rusijo in poklon prebivalstvu Ukrajine za herojski upor agresorski ruski vojski.

Predsednica EK je napovedala številne nove pobude, ki jih bo predlagala EK: EU banko za vodik, oskrbo EU z redkimi surovinami, ukrepe za varovanje demokracije, krepitev spoštovanja pravne države, pobudo za medgeneracijsko solidarnost, reformo pogodb EU.

Vendar ob vseh teh visokoletečih idejah in

strategijah, ki seveda naslavljajo pomembne zadeve, je v njenem govoru manjkal stik z realnostjo, situacijo v kateri se trenutno nahajamo in proti kateri, še hujši, drvimo. Pričakoval sem večji poudarek na konkretne kratkoročne protikrizne ukrepe, tako za inflacijsko in energetsko krizo, ko državljani in EU industrija s strahom pričakujemo zimo, kot tudi ukrepom proti

razvoj turizma (ki je in bo tudi v prihodnosti najpomembnejši generator razvoja) v občini Piran potrebujemo jasno vizijo razvoja ter odgovore na izzive, ki so povezani predvsem s sprejetjem novega OPN-ja, prometno ureditvijo, obnovo občinske infrastrukture, trajnostnega razvoja in nenazadnje tudi spremembe razmišljanja vseh nas, ki tukaj živimo. Namreč pot do uspeha gre v smeri skupnega iskanja konsenza, ne pa razdvajanja in iskanja napak pri drugih, kot se je to dogajalo v tem mandatu. Menim, da se je naloga občine postati predvsem učinkovit servis občanom in občankam ter skrbeti za ustvarjanje pogojev za boljše življenje vseh družbenih skupin. Skozi vizijo razvoja skozi strategije (prometno, turistično, prostorsko) in predvsem skozi iskanje konsenza ter širše dobrobiti, ne pa preko nabiranja političnih točk. Kako se lahko ta gordijski vozle začne odvijati? Tako, da najprej dobimo ljudi, ki bodo v občinskem svetu ne zaradi lastnih interesov, ampak zaradi interesov širše skupnosti, in župana, ki bo vse napore vložil v to, da se končno sprejme temeljni akt OPN, na osnovi katerega se bodo sprejemali posamezni odloki, ki bodo vsem nam olajšali življenje ter prispevali k razvoju kraja.

prehranski krizi, ki bo lahko sledila kmalu, na kar nas opozarjajo slovenski in evropski kmetje ter predstavniki ostalih členov v prehranski verigi. Von der Leyen se namreč žal niti z eno besedo ni dotaknila prehranske varnosti in težavnega položaja, v katerem so se znašli slovenski in evropski kmetje.

Kmetom se nalaga nove administrativne ovire ter jim grozijo nove prepovedi glede kmetovanja, kot je npr. aktualen predlog nove uredbe o trajnostni rabi fitofarmaceutskih sredstev, ki ga sedaj, v najbolj neprimernem trenutku, predlaga ista EK, kateri predseduje Von der Leyen. Predlagana uredba namreč prepoveduje uporabo vseh pesticidov za varstvo rastlin na zaščiteneh območjih. Ker imamo v Sloveniji največ zavarovanih območij v Evropi, bi uveljavitev te uredbe samo pri nas povzročila konec uporabe pesticidov na skoraj 50 % kmetijskih površin. V veliki meri bi bilo onemogočeno tudi ekološko kmetovanje na teh površinah.

EK moramo prepričati, da bi kmetijstvu, gospodarstvu in državljanom naredila to, kar se dogaja na področju EU energetike, in v Evropskem parlamentu prek odbora AGRI že intenzivno delamo na tem.

Franc Bogovič,
poslanec v Evropskem parlamentu (SLS/EPP)

Naročnik prispevka: Politična skupina EPP Group / ELS v Evropskem parlamentu.

GLEDALIŠČE KOPER: KJER SE DOGAJA

Matej Sukič

Smo tik pred začetkom nove gledališke sezone. Umetniški ansambli vadijo, kulturne ustanove pilijo programe, ljudje se veselo srečujejo pri blagajnah, ko kupujejo vstopnice za prve jesenske predstave in letne abonmaje. Gledališče Koper je že sprejelo tudi prve obiskovalke in obiskovalce: osnovnošolci so si ogledali predstavo *Mali princ* (Antoine de Saint-Exupéry), predšolski otroci pa *Barčico* (Renata Vidič).

Gledališče je v mesecu septembru v sklopu festivala Pri svetilniku obiskalo že preko dva tisoč otrok, ki so si ogledali obe najnovejši koprski predstavi. Večina otrok se je udeležila tudi ene izmed možnosti kulturno-umetniške vzgoje, ki jih ponujajo. To so učna ura o gledališču, gledališkem bontonu, gledališka delavnica Improvizirajmo! in pogovori o predstavi.

Le 48 ur po koncu lanske sezone so v Kopru začeli z vajami za prvo premiero v novi. Po treh desetletjih se na slovenske odre vrača satirično delo **Branislava Nušića Sumljiva oseba** (v originalu *Sumljivo lice*), ki je del železnega repertoarja številnih teatrov po Balkanu. Koprski izvedba v režiji **Kokana Mladenovića**, ki ga je tukajšnja publika spoznala kot režiserja komedije *Sluga dveh gospodarjev* in predstave po motivih stripa Alan Ford / Vrtnitev odpisanih, bo luč sveta ugledala konec oktobra. V igralški zasedbi je tudi **Luka Cimprič**. »Prejšnjo sezono sem zaključil s predstavo *Ptičja farma* v režiji **Jake Ivanca** in v koprodukciji Gledališča Koper in Slovenskega stalnega gledališča Trst. Takrat sem prvič igral

Z vaje Sumljiva oseba.

župnika in se razveselil dejstva, da se mi z leti odpirajo tudi tovrstne vloge. Potem sem z Malim princem v režiji **Ivana Lobode** letel po veselju in taval v puščavi. Naredili smo izvrstno predstavo, aplavz na premieri je bil eden najboljši, kar sem jih doživel. Kmalu je bumerang priletel nazaj in spet je tu vloga župnika v novi predstavi *Sumljiva oseba*, ki jo pripravljamo za oktober. Mislim, da lahko odkrito pričakujem vlogo župnika tudi v Cankarjevih Hlapcih, ko jih bomo uvrstili na repertoar,« pove v zanj značilnem duhovitem slogu.

Po rojstvu otroka se v prihajajoči sezoni na oder vrača tudi **Anja Drnovšek**, ki jo spomladi

pričakujemo v glasbeni monokomediji **Shirley Valentine** (Willy Russell), še prej pa v predstavi **Lepa Vida** (Staša Prah). »Pričakovanja so velika. Odšla sem, ko je bil še covid in smo se spraševali, ali sploh bo publika, ali sploh bo predstava. Nazaj pa prihajam v času, ko smo vsi željni drug drugega. Vidim, da so dvorane in dogodki končno spet polni in veselim se tega, da spet skupaj odkrijemo nam neznane svetove. Vznemirjena sem in rahlo nervozna, kaj bo prinesla ta gledališka sezona,« pove Anja, ki je pred dnevi opravila fotografiranje za portret, ki bo v bodoče, tako kot portreti ostalih kolegov, krasil stene koprškega hrama kulture.

Gledališče Koper je na program sezone 2022/23 uvrstilo še igr o nasilju in strahu **Razparač** (po drami Disney *Razparač* Philipa Ridleya), ki je koprodukcija s SNG Nova Gorica, predstavo **Lepa Vida** (Staša Prah), ki jo ustvarja v koprodukciji s Slovenskim stalnim gledališčem Trst in **Ni tako slabo, kot zglada** (Peter Barnes), kjer bo v ospredju motorna, mentalna ali senzorna prikrajšanost. V Koper prihaja tudi predstava Drame SNG Maribor **Popolni tujci** (Tamara Damjanović po motivih filma). Od izbirnih predstav bosta na voljo dve: **Škorpion** (Véronique Olmi) iz SNG Drama Ljubljana, ki govori o ne-sprejemanju drugačnosti, ter **Pesem za Laro – Ujetnica časa**, avtorski projekt **Lare Jankovič**, ki je hvalnica umetnosti, pogumu in srčnosti. Vpis večernih, dijaških in otroških abonmajev za gledališko sezono 2022/23 bo potekal do petka, 30. septembra.

Med ustvarjanjem portretov, ki bodo v novi sezoni krasili stene v gledališču.

Katja Pegan

MOJA MAMA IMA OGENJ V OČEH

Moja mama prvič. Moja mama se je rodila v lep sončni september. Ker je bila vojna, je enoletna tifus svoje mame preživela ob njeni postelji v partizanski bolnišnici na Petrovi Gori. Stara mama je povedala, da je kričala, kot da bijo iz kože dajali. To ni bil jok, prestrašene deklce, to je bil protest proti krivici, ki jo je doletela. **Moja mama drugič.** Hodim v šolo in z mamico si ogledujeva prvo ali drugo berilo. Na sliko je mama, ki ima veliko otrok, in ker ji vsi otroci pomagajo, je spočita in vesela. Na drugi sliki je utrjena mama, ki ima samo enega otroka, razvjenega in lenega. Vse breme je na njenih ramenih. Vsako soboto pomivam leseno, skupno stopnišče naše hiše. Seveda mi ni všeč, seveda sem največja žrtev na svetu. Zakaj ne pomiva Vanja? Ker je bolan! In pomivam še veliko let in kasneje razumem, da mama pomaga tistemu, ki jo najbolj potrebuje. **Moja mama tretjič.** Imela sem pet ali šest let. Mamico držim za roko in greva s Prvomajskega trga proti Verdijevi ulici v Piranu. Popoldne je in sije sonce. Proti nama prihaja starejša gospa, znana Pirančanka. Počasi se zbliže, ker težko hodi, čeprav njena ogromna pojava in pitoreskne zgodbe njenega življenja ustvarjajo skrivnostno poreklo. Skupaj s svojo prijateljico hodita proti nama in se držita pod roko. Ko greva z mamico mimo, se ozrem in vidim, da ženski stojita in gledata za nama. Njuni pogledi so hudobni. Ogovarjata naju. Hudo mi je. Spačim se, čisto po otročje, in potem me mamičina roka potegne, in spet hodim in gledam predse. Takrat pase začne kraval. Ženska začne kričati v mešanici vseh jezikov, kise jih je naučila ali jih še ni pozabila. Da njej ne bo nobena mula kazala jezika, da naj jo bo sram, kako vzgaja svoje otroke itd. Takrat se je moja mami, mlada in lepa, vitka in sloka, z mano, ki me je vlekla za sabo, že obrnila in se nevarno približevala pravičnicama. Kar naenkrat je postala velika kot hiša, glasna, odločna in nevarna. Si pokazala jezik gospema? Ne, nisem. Torej? Ne vem, če sta dobro razumeli vse, kar je moja mama, učiteljica s stališčem, predvsem pa z veliko občutljivosti in pravičnosti do otrok, odpredavala v tistem sončnem popoldnevu znani piranski vsevedki, vem pa, da me je zaščitila in mi pokazala, kako se moram upret hudobiji, ljubosumju in škodljivosti. **Moja mama spet in spet.** Voranc je od nekdaj natančno prepoznaval in opisoval svet. Nekoč, ko je bil še majhen, je povedal, da ima njegova nona ogenj v očeh. Bolj točno se ne da povedati. In vse nas, ki smo zrasi lo njenem ognjišču, z lahkoto prepoznamo. V naših očeh odseva ta plamen.

Andrej Mrevlje

STRIC IZ AMERIKE

When shit happens, je treba k zdravniku. Pred Med Star center na severu Washingtona sem prispel eno uro pred pregledom. Čas, potreben za izpolnitev formularjev. Ker se medicina razvija, so seznami bolezni, na katere je treba odgovoriti, vedno daljši. Kako naj bi pacient vedel za vse bolezni in simptome, ki si jih farmacevti sproti izmišljajo? Kako naj odgovorim na vprašanje, če me je kdaj strah, da bom padel? Nato vprašanja o zavarovalnici, ime kontaktne osebe v primeru, da me bodo med pregledom zapacali. Prepoten sem papirje izročil gospe pri okencu. Zdolgočasena je zgolj ošinila mojih petnajst podpisov. Zahtevala je kartico za zdravstveno zavarovanje in dokument s fotografijo. »Seveda«, rečem in samozavestno sežem po denarnici, le da tokrat moj voziški dokument ni imel fotografije. Pred tednom so mi v Hudsonu, v državi New York izdali začasno voziško dovoljenje, ker za pripravo novega potrebujejo mesec dni. Vsaki spremembi naslova iz ene v drugo ameriško državo, sledi sprememba voziškega dokumenta. Skratka, hipotetično za rezidente ZDA lahko to pomeni petdeset voziških. Moja storija s tukajšnjimi izpiti se je začela pred osmimi leti, ko sem se s podeželja vračal na Manhattan. Na mostu v Bronxu sem vozil po sredini in se čudil dolgim kolonom na levi in desni. Ko se je prižgala zeleno luč, sem zavil v levo. Naj omenim, da sem imel le dve možnosti, ali levo ali desno. Nekaj deset metrov kasneje za sabo slišim sireno policijskega avtomobila in se spoštljivo umaknem. Toda ustavljen sem bil tudi policaj in mi zaračunal globo, ker sem s srednjega vozišča zavil v levo. To make long story short, mi je policaj še zagrozil: »Če vas še enkrat dobim s tem dokumentom, vas bom aretiral.« Dokument je bil Patente di Guida, ker sem izpit opravil v Italiji. Kot veste, se dokument odpira kot harmonika in z vsemi znamkicami deluje nekoliko numizmatično. Skratka, ni šlo drugače, kot pridobiti ameriško voziško. Kot se je izkazalo, sem moral nazaj v šolo. Od predavanj do izpita iz teorije, do cestne preizkušnje. Za slednjo sem moral ponovno v Bronx. Tja sem se pripeljal z našo najeto Hondo CRV in padel že po eni minuti vožnje. Očitno sem bil preveč sproščen, saj sem se pred vožnjo zabaval nad neumnostjo, da mora človek, ki je prevozil pet kontinentov ponovno opravljati izpit. Padel sem, vrgli so me in vame se je naselil strah, kot če bi mi zdravnik sporočil, da imam raka. Dva meseca kasneje sem se odpeljal v Kingston, najel inštruktorja in ga prosil, naj mi pokaže skrivnosti testne vožnje. Tokrat sem med izpitom molčal. Od groze. »Ne vem, zakaj so vas vrgli, odlično vozite,« mi je dejala inštruktorica, jaz pa sem po izpitu kot otrok skočil v naročje prijatelja. Šest mesecev kasneje sem newyorški dokument zamenjal za washingtonskega, zdaj spet za New York State driver license. To je tretji. Še vedno bolje kot dolgi formularji v zdravniških čakalnicah.

Dorjan Marušič

ZAMENJAVA

Kakorkoli sem mislil usmerjal v tokratno kolumno, so se mi vedno znova vračale k dogodkom v Celju. Tik pred obeležjem svetovnega dne varnosti bolnikov, 17. septembra, je naš zdravstveni sistem dosegel svoje dno z afero zamenjava. Letošnja tema »zdravila brez škode« svetovnega dne varnosti bolnikov je bila sicer usmerjena v zdravlila, a še vedno je bila v ospredju varnost. Varnost kot ena najpomembnejših dimenzij kakovostnega zdravstvenega sistema s pacientom v svojem središču. Kot eden izmed mednarodnih strokovnjakov, sodelujoč v tujem podjetju, sem na Ministrstvu za zdravje predstavljal zaključne dokumente EU projekta »Podpora izboljševanja kakovosti zdravstvenega sistema in varnosti pacientov v Sloveniji«. Predstavljal smo nacionalno strategijo razvoja, akcijski načrt in izvedbeni načrt vseh področij kakovosti in varnosti v zdravstvu. Ob vključenosti širokega kroga domačih strokovnjakov so zaključeni dokumenti obstali v predalih Ministrstva za zdravje, naročnika projekta. Poudariti moram, da se je zadnja strategija področja kakovosti iztekla pred sedmimi leti, zamrl je sistemski pristop. To je izjemno povečalo verjetnost odklonov od procesov, ki sploh še niso bili v celoti vpeljani. Tragični dogodek zato ni nikakršno presenečenje, je prej vrh ledene gore. Tragičnost dogodka odseva v celotnem poteku verige obravnave pacientov od doma starejših občanov, prevoza, triaže, zdravljenja, vrnitve v začetno okolje in smrti enega izmed pacientov. Na tem mestu zato iskreno in globoko sožalje vsem neposredno prizadetim. Afera zamenjava je sicer tipičen primer človeške napake, vzpostavljeni in nadzorovani procesi pa lahko njeno verjetnost in vseh ostalih napak v zdravstvu vsaj prepolovijo. Skratka, preprečevanje pred zdravljenjem in gašenjem požara. Iskanje krivcev, sekanje glav in nadzor vseh možnih dimenzij bo odkril znano: odsotnost varnostnih protokolov in kulture ter številnih drugih pomanjkljivosti, ki smo jih v preteklosti že velikokrat ugotovili. Žal pa je v zadnjem desetletju umanjala prava politična volja za postavitev kakovosti in varnosti med vodilne prednosti našega zdravstvenega sistema. Afera zamenjava je pretresla zdravstveni sistem v njegovih temeljih, dve družini nepopravljivo prizadel v njihovi biti. Ob vsem tem pa je odprl številne tankočutne družbene dileme, od sočutja in medgeneracijske solidarnosti s starostniki, razsežnosti demence in nenazadnje dostojnega družinskega slovesa od pokojnih. Prav taki dogodki bi morali spodbuditi dialog in spremeniti dosedanje pristope, ki so samo začasno prikrili problematiko, ki pa se je kasneje bo v vsakem novem izbruhu pokazala v še bolj zastrašujoči obliki. Skratka, potreben je sistemski pristop dviga kulture kakovosti in varnosti. V nasprotjem bo ob pasjem laježu karavana mirno potovala dalje. Tokrat na sklenem drugače. Slišim, da bodo zdravniki stavkali. Kdaj bodo (bomo) stavkali pacienti?

SODOBNO ŽIVLJENJE V STARI HIŠI JE DRAGOCEN DAR

Dr. Živa Deu je arhitektka in profesorica, ki svoj čas in delo namenja prepoznavnosti lokalne stavbne dediščine in promociji prenove, je tudi prva redna profesorica na ljubljanski Fakulteti za arhitekturo. Na temo arhitekturne dediščine je napisala več knjig in priročnikov, sodelovala v številnih strokovnih skupinah in vodila številne projekte. »V Istri je še ohranjen v stoletjih razvoja izoblikovan poselitveni vzorec, v arhitekturi pa po številu še vedno prevladujejo stare stavbe, mnoge so tudi kakovostno obnovljene in prenovljene,« razlaga o arhitekturni krajini slovenske Istre.

Kaj je značilno za arhitekturno krajino (Slovenske) Istre?

Monumentalne, zaradi malo dodanega fasadnega okrasja tudi asketsko oblikovane stavbe, sestavljajo različno dolge in različno lomljene nize, ki v strnjenih naseljih robijo ozke ulice, se pogosto stekajo na trg z naselbinsko dominantno. Strnjena naselja, običajno postavljena na grebene ali v pobočja, so izvirna, posebna in kakovostna vrednost istrske pokrajine.

Kamnite, z nizanem prostorov v dolžino in višino postopno razvite hiše, poleg plitke dvokapne strehe, krite s korci in pokončnih s polknicami zastrtih okenskih odprtín, ki notranjost stavb odpirajo proti jugu, identitetno zaznamuje z barvo, teksturo in strukturo lokalni kamen, flišni peščenjak sivo rjave barve. Fasadni ovoji, ki jih tvorijo zidovi, izdelani iz v obliki kvadra izdelanih kamnitih zidakov – klesancev, fuge so zaradi skromne uporabe malte ozke in globoke, imajo namreč svojstven, monumentalen videz. Omet, tanka zaščitna prevleka v sivo rjavi barvi, je zaradi delovanja dežja z močnim vetrom pogosto stanjšana tako, da skozenj prosejajo kamna ali pa ga sploh ni. Pomembna sestavina malt za ometavanje – mivka, droben naplavljen pesek, je bil v teh krajih redka, zato posebej dragocena sestavina.

Kratkemu in zgoščenemu opisu identitetnih značilnosti stavbarstva v Slovenski Istri bi lahko dodali še mnoge podrobnosti, od nadstropnih hodnikov ob hišah do likovne uporabe kraškega apnenca za okenske in vratne okvirje in izvedenih okrasnih motivov v kamnu in ometu.

V kakšni kondiciji je njeno ohranjanje, obnavljanje v primerjavi s preostalo Slovenijo?

Posebna vrednost prostora naše naselitve je pestrost in raznolikost kulturnih krajin. Nedavna

analiza je pokazala, da so v razvojno prednostnih krajinah – v neposredni okolici večjih mest in ob novo oblikovanem avtocestnem križu –, podedovane urbanistične in arhitekturne kakovosti izginile, medtem ko so v od razvoja oddaljenih kulturnih krajinah še ohranjene. Med te krajine sodi Istra, skupaj z Goričkim, Kozjanskim, Cerkljanskim, Škofjeloškim hribovjem in tako dalje. Kar pomeni, da je v Istri še ohranjen v stoletjih razvoja izoblikovan poselitveni vzorec, v arhitekturi pa po številu še vedno prevladujejo stare stavbe, mnoge so tudi kakovostno obnovljene in prenovljene.

Kdaj se je smiselno odločiti za prenovu in kdaj za rušenje ter novogradnjo?

V slovenskih aktih, ki so sprejeti s ciljem kakovostnega razvojnega oblikovanja prostora, je zapisano, da ima prenova prednost pred gradnjo novega. V praksi se ta zaveza, ki je oblikovana v skladu z načeli varstva okolja, udejanja. Osebnosti izkušnje odkrivajo, da je moč prav vsako še tako poškodovano stavbo kakovostno popraviti in jo prilagoditi sodobnemu bivanju. Zagotovo pa bo v prenovu močno poškodovane hiše potrebno vložiti več časa in denarja kot v prenovu zdrave. Mnoge so v tako dobri kondiciji, posebej v Istri, kjer so zidovi iz upornega kamnitega gradiva in je talne vlage malo, da je nova uporaba lahko izpeljana le z minimalnimi popravki in

prilagoditvami sodobnemu bivanju.

Pri premišljanju in iskanju odgovora na vprašanje, podreti ali obnoviti, moramo v prid prenove izpostaviti še zadnje ugotovitve tujih strokovnjakov in arhitektov. Sodobno življenje v stari hiši je dragocen dar, ki nas nehoti veže s časom, ki je odtekel, ta vez pa je za doseg sodobne kakovosti bivanja še kako potrebna.

Drži, da se v Istri obnavljajo le redke hiše? Kakšna je vaša ocena?

Redke stare hiše se prenavljajo ali obnavljajo. Še manj je takih, pri katerih je prenova celovita in kakovostno izpeljana z upoštevanjem načela, da se mora pri prenovi ali obnovi ohraniti čim več izvirnega. V naselbinah v neposrednem zaledju naših obmorskih mest je vse več novogradenj, ki kar je skrb zbujajoče, niso v skladu z lokalno izkušnjo. Pred tremi desetletji je Matjaž Kmecl v Zakladih Slovenije zapisal: »Koštabona je ena najlepše organiziranih vseh v Slovenski Istri. Leži na široki polici nad dolino, mreža ulic ima obliko drevesa: deblo je glavna ulica, od nje se stranske širijo kot veje. Dominantni pri tem sta obe cerkvi – prva na začetku vasi, druga utrjena, na robu pomola.« Danes je prav zaradi globalno oblikovanih stavb, njena lepota ranjena! Če se bo začel proces razvoja, v katerem ima številčnost prednost pred kakovostjo in v urejanju prostora globalnost pred arhitekturno identiteto, proces, s katerim krhamo ravnovesje in podiramo gradnike naše graditeljske kulture, nadaljeval in se širil tudi v notranjost te izjemne urbane in arhitekturne lepe pokrajine, se lahko zgodi, da se bo istrska pokrajina v kratkem pridružila identitetno uničenim. Upam, da se to ne bo zgodilo!

Kako se lastnik lahko pripravi na samoprenovo? Kdaj, v katerih primerih, okoliščinah je smiselno vključiti strokovnjake?

Ali se stara hiša ohrani ali ne, je odločitev lastnika. Izobražen in ozaveščen lastnik se bo zagotovo odločil za prenovu ali obnovo, vendar pa bo celoten proces prenove težko izpeljal sam, tudi če je arhitekt. Z jasnim hotenjem, da se vse vredno ohrani, bo moral občasno vključiti strokovnjake, na primer statika, ki mu bodo z nasvetom pomagali pri razrešitvi tega ali onega problema, ki se pogosto tudi nepričakovano pokaže pri zdravljenju in preoblikovanju starega. Posebno vztrajnost pa bo od lastnika zahtevala izbira izvajalcev. Strokovnjakov, ki obvladajo s prenovu povezana znanja, je namreč glede na povpraševanja premalo! Malo je zidarjev, ki

mešajo malto za zidanje z apnom in ometavajo hiše z apnenimi ometi! V Sloveniji so redki primeri, ko lastniki tudi sami fizično izpeljejo vsa prenovitvena dela. V Škocjanu pri Divači je odlično prenovljena Stara Kaplanja, vzor takšnega dela.

Kako bi lahko občine ali država spodbudili predvsem lokalne prebivalce k obnovi nepremičnin (na podeželju)?

Udejanjanje aktov, ki jih s ciljem kakovostnega urejanja prostora sprejme država in občine, je zagotovo pomembno in zahtevno delo, ki pri nas še ni zaživel. Izjemno pomembno ozaveščanje in izobraževanje prebivalcev je šibko. Poglejmo medije, ki bi lahko na tem področju naredili veliko. Analiza prispevkov kaže, da njihova vsebina v večini primerov sledi modi in trenutnim globalnim trendom. Redko v njih zasledimo opozorila in nauke o upoštevanju okolju prijaznega razvoja, o upoštevanju meril in vrednot podedovanih, izvirnih in identitetnih urbanističnih in arhitekturnih vzorcev. Za prebivalce bi odločilno vlogo odigrale tudi izobraževalne delavnice, z vzorčnimi izvedbami in seveda finančne stimulacije, s katerimi bi lahko država usmerjala pot kakovostnega prostorskega razvoja.

V preteklosti ste opominjali na premalo konservatorsko – restavratorskega pristopa, kako je s tem zdaj?

Situacija se ni bistveno spremenila. Še vedno

pri prenovah in obnovah premalo popravljamo, krpamo, recikliramo, ... Vse preveč hitro zavržemo, mnogokrat tudi po navodilih arhitektov, ki z neverjetno lahkoto in brez odgovornosti do naše stavbne kulture v naš prostor prenašajo tuje vzore, tudi vzore modnih in razvpitih prenov. Pogosto od stare hiše ostane le še fasadni ovoj. Sama se sprašujem, ali lahko v takih primerih sploh še govorimo še o prenovi, o obnovi zagotovo ne!

So Istrani v tem oziru dovolj osveščeni?

Istrani, stalni prebivalci? Ne, niso. Vse kakovostne prenovе, ki bi jih lahko postavili na ogled, so izpeljali ozaveščeni posamezniki, ki so se v Istro vrnili kot dediči stare stavbe ali pa so staro hišo kupili z namenom, da jo prenovijo oziroma obnovijo. Upam, da bodo te stavbe postale vzor in da jim bodo stalni prebivalci sledili. Zaenkrat ne kaže tako!

Katere primere dobre prakse ohranjanja kulturne dediščine v Istri bi izpostavili?

Name je zagotovo največji vtis naredila prenova obrambnega stolpa v naselju Glem nad Koprom, ki je bila z vpeto sanacijo obstoječega in dodajanjem novega izpeljana v soglasju Zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine. Stolp je bil namreč delno porušen, tak, da je bila rekonstrukcija njegove višine in štirikapne strehe izpeljana na osnovi pisnih virov. Delo je izpeljano

tako, da je razlika med novim in starim kot pričevalnost časa, ko je stolp nastal in časa, ko je prenovljen zaživel z novo bivalno funkcijo, vidna. Tekstura obstoječih, saniranih kamnitih zidov z vidno patino in odličnostjo kamnite gradnje iz gotskega in renesančnega obdobja ter gladka tekstura ometanih in rumeno-rjavo obarvanih novih delov stavbnega ovoja, sta združeni v celoto in skupaj ustvarjata vidno posebnost in privlačnost fasadnih ploskev prenovljenega objekta. Časovno prehajanje je izkoriščeno v prid izvirnega likovnega jezika, s katerim je na svojevrsten način ohranjena tudi identitetna arhitekturna tipologija stolpa.

Poleg razlik v teksturi na zgodovino objekta v stavbnem ovoju vidno kažejo tudi fasadne odprtine. Vse okenske odprtine so izpeljane v novih delih stavbnega ovoja, medtem ko v saniranih delih kamnitih zidov praktično ni odprtín oziroma so ohranjene le izvirne strelne oziroma opazovalne line. Zanimivo je, da je predrtje stavbnega ovoja, ki temelji na varstvu

vidne razpoznavnosti zgodovinskega spomina, premišljeno tudi z vidika izkoriščanja naravnih virov za vzpostavitev kar najbolj ugodne klime v bivalnih prostorih. V nesporno oblikovalsko odličnost stavbnega ovoja pa nikakor ne moremo vpeti izbire plastičnega gradiva za stavbno pohištvo, ki je oporečno tudi z vidika trajnostne prenove.

Kakšen je vaš pogled na soline in tamkajšnje dediščino? Na Fontaniggeah denimo solinarske hiše propadajo ...

Zagotovo je najtežje vzdrževati pri življenju stavbe, ki so povezane s preživetim vzorcem dela. Solinarjev, ki so oblikovali soline in postavili stavbe v sozvočju s potrebami svojega dela, ni več. Mislim, da povezano s solinarsko dediščino še ni povsem jasno, kaj hočemo. Kaj je dopustno in kaj ne, kateri posegi so nujni in kateri niso. Ročno pridobivanje izpodriva polindustrijsko in industrijsko. Več soli in manj lepote! Zagotovo pa je vsak propad z rušitvijo izguba, ki je ni moč nadomestiti. Priča zgodovine so tudi ruševine, le zaščititi jih je treba!

Kako se dejstvo, da je bila suhozidna gradnja vpisana v register nesnovne dediščine Unesca (lahko), odraža v praksi?

Vpis v Uneskov register nesnovne kulturne dediščine je kazalec pomena ohranjanja

starodobne večšine in seveda zidov iz neobdelanega kamna, ki so ga predniki odstranili pri čiščenju in pripravi zemljin za kmetijsko rabo. V primorskih kulturnih krajinah so kamniti zidovi, zgrajeni na suh brez veziva, pomembni nosilci identitete. Vpis je vsekakor pomembna spodbuda za ohranitev ne samo izvirnega, ampak tudi funkcionalnega krajinskega elementa, ki pa ga bo moč izpeljati le s prenosom znanj na mlade.

Kje so bili po vašem mnenju največkrat neuspešni (ko gre za obnovo, ohranjanje kulturne dediščine)? Kakšne napake so bile storjene?

V razvojnem urejanju naselij bi na vrh lestvice napak postavila porušitev stare hiše in postavitev nove hiše in to, če se le da na novi lokaciji, izven obstoječega starega jedra. Bežna analiza prenov pa zrcali pomanjkljiva znanja lastnikov, načrtovalcev in izvajalcev. Na prvem mestu je uporaba novih gradiv, ki so nekompatibilna s starimi. Kamnit zid ne mara cementa in drugih sodobnih veziv. Tudi zamenjave lesenih stopnih in strešnih konstrukcij z železobetonskimi ploščami, izpeljanih z izgovorom statične utrditve, so redko upravičene. Nasprotno, nenatančna in nestrokovna vgradnja betonskih elementov v obstoječo konstrukcijo se lahko v bodočnosti, posebej pri zemeljskih premikih,

usodno maščuje s porušitvijo.

Tudi odstiranje ometanih kamnitih zidov, ki je v našem času zelo modno, je z vidika funkcije ometa napačno. Omet štiti kamen pred zunanjimi vplivi in če je le bil denar pri hiši, so stavbo ometali. V hotenju pokazati, da je hiša iz kamna, pa nekateri pustijo v ometu različno velike in oblikovane kvadratne, elipsaste in drugače oblikovane lise, ki so smešne in z likovnega vidika nedopustne.

Lastnike starih hiš je pogosto težko prepričati, da bodo pri popraviljanju in obnavljanju ohranili stara lesna okna in polknice, oziroma da jih bodo nadomestili z replikami v lesu. Sodobna proizvodnja plastičnega in kovinskega stavbnega pohištva je močna, prodaja pa je vsiljiva in do starih hiš nevljudna. Pri vprašanju zgoraj, kako bi država ali občina lahko vplivali na izboljšanje stanja, namig – subvencioniranje lesenega stavbnega pohištva za uporabnike starih hiš.

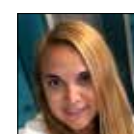
Še bi lahko naštevali, pa naj bo to zadnje: prizidki, nadzidki, zunanje stopnice, terase, garaže, ... množica novega, ki je oblikovana nedomišljeno in je s staro stavbo ali njenim delom popolnoma neusklajena. Harmonija, temelj lepega je tako porušena in vtis celote je neprijeten in grd.

Intervju je v celoti objavljen na spletnem portalu www.obalaplus.si

S POMOČJO EVROPSKIH PROJEKTOV DO BOLJŠEGA POMORSKEGA VISOKOŠOLSKEGA IZOBRAŽEVANJA

€ – promocijsko sporočilo Petra Mežnarc

Univerza v Ljubljani, Fakulteta za pomorstvo in promet, sodeluje pri različnih evropskih projektih, eden izmed njih se imenuje Blue Growth oziroma strategija modre rasti.

Strategijo je predlagala Evropska komisija (EK) septembra 2012 in rezultati kažejo, da je vključujočo in trajnostno rast pri upravljanju z morji, obalami in oceani mogoče izkoristiti za ustvarjanje novih delovnih mest ter spodbujanje inovacij v modrem gospodarstvu. Uspeh na teh področjih lahko pomembno prispeva k uresničevanju politike Strategije Evropa 2020 za spodbujanje trajnostnega razvoja. Da bi cilje dosegli hitreje, EK investira precejšnja sredstva v sofinanciranje različnih projektov, pri katerih sodeluje tudi Univerza v Ljubljani, Fakulteta za pomorstvo in promet.

Kot je povedal dekan prof. dr. Peter Vidmar, je projekt Blue4Seas, s polnim naslovom Strategic partnership for supporting Blue Growth by enhancing Maritime Higher Education maritime cooperation framework on marine pollution and environment protection field, Erasmus+ projekt sodelovalnega partnerstva v terciarnem izobraževanju, katerega cilj je vzpostaviti strateško partnerstvo med petimi pomorskimi akademskimi ustanovami ob Baltskem, Črnem in Sredozemskem morju. »Gre za strateško partnerstvo za podporo strategiji EU na področju modre rasti, s ciljem izboljšanja pomorskega visokošolskega izobraževanja s sodelovanjem na področju onesnaževanja morja in varstva okolja,« še dodaja.

Vodilni partner projekta je Academia Navala "Mircea cel Batran" s sedežem v črnemorskem pristanišču Constanza, pri projektu pa sodelujejo še turška univerza Piri Reis s sedežem v Istanbulu, francoska French Maritime Academy, Marseille, Lithuanian maritime Academy, Klaipėda in Univerza v Ljubljani, Fakulteta za pomorstvo, Portorož (UL FPP). Po dekanovih besedah je konzorcij partnerjev za izvedbo prejel finančna

sredstva v višini 151.950 €, nosilec projekta na fakulteti pa je doc. dr. Marko Perkovič.

Prof. dr. Peter Vidmar med pomembne cilje projekta prišteva izmenjavo dobrih praks in znanj, ki vpliva na izboljšanje učnih metod, s tem pa tudi na odličnost v procesih poučevanja in razvoja spretnosti, kar bo študentom zagotovilo konkurenčno prednost. Pojasnil je, da bo rezultat ob koncu projekta učno gradivo za štiri predmete, ki bo na voljo vsem pomorskim šolam in zainteresirani javnosti. »Učno gradivo se bo lahko uporabilo samostojno ali kot le del predmeta, sicer pa bodo partnerske institucije ta gradiva pričela uporabljati že v študijskem letu 2022/23, in sicer pri predmetih, povezanih s problematiko projekta,« razlaga dekan. Ti predmeti pa so:

1. Varstvo morskega okolja pred onesnaževanjem z ladij,
2. Uporaba kemije za preprečevanje onesnaženja z ladij,
3. Okoljevarstveni vidik pristaniških operacij,
4. Prevoz nevarnih snovi po morju.

»Izmenjave dobrih praks si ni mogoče zamisliti brez izmenjave učiteljev in študentov. V okviru projekta je vsaka partnerska institucija organizirala enotedenski tečaj, na katerem so sodelovali učitelji in študentje vseh sodelujočih institucij,« pojasni dekan Vidmar in pove, da so raziskovalci rezultate svojega znanstveno-raziskovalnega dela objavili v kar dvanajstih prispevkih v medinstitucionalnem soavtorstvu. Rezultati dela pa bodo predstavljeni na virtualni platformi, ki bo namenjena širši javnosti. Izpostavil je še pomemben del projektov sodelovalnega partnerstva na področju terciarnega izobraževanja, in sicer vključevanje študentov v projektne aktivnosti. V mesecu septembru je tako potekalo študentsko on-line tekmovanje, ki ga je v sklopu konference na temo sodobnih okoljevarstvenih problemov, organizirala Lithuanian maritime Academy. Na tekmovanju je fakulteto zastopal podiplomski študent Urban Pegan, ki je zmagal s prispevkom Coastal sensitivity mapping and vulnerability assessment in Slovenia.

Bo vašemu otroku potekel status? Ni panike.

Sklenite dopolnilno zdravstveno zavarovanje za svojega otroka!

080 20 60

VARUH
ZDRAVJA
VZAJEMNA

Odkrij več o
zavarovanju.

Makro5

Z vami gradimo že več kot 30 let.

NOVA LOKACIJA TRGOVINE

Agroključ

MESTNA VRTNARIJA
Škocjanska pot 2

marjetica
kooper

OTROCI K ŠPORTU!

To je obdobje vpisov na izvenšolske dejavnosti in verjetno se starši pogosto sprašujemo, kateri šport je najbolj primiren. Če si otrok še ni izbral določene športne panoge, se lahko odločimo mi zanj. Po mnenju strokovnjakov bi bilo bolje, če bi otrok preizkusil več disciplin, da bi lahko presodil in samostojno izbral po šestem letu, morda v prvem triletju osnovne šole.

"Plavanje je najbolj popoln šport". Kolikokrat ste slišali ta stavek? Plavanje je namreč priporočljivo že od malih nog zaradi varnosti. Hrbtenico naredi bolj elastično in izboljša držo. Je simetričen šport, zato je odlična dopolnitev asimetričnih disciplin. Omogoča skladen telesni razvoj in spodbuja koordinacijo brez obremenjevanja lokomotornega sistema. Ne priporočam ga le otrokom s težavami z ušesi!

Pri atletiki se bodo, začeni s preprostimi in instinktivnimi gibi, dejavnosti spremenile v tek, skakanje in metanje. Vse dejavnosti so namenjene razvoju koordinacijskih sposobnosti in širjenju motoričnih dražljajev. Razvijajo se moč, hitrost, koordinacija, eksplozivnost, vzdržljivost ... Ta panoga poskrbi za zelo dobro telesno pripravljenost.

Tenis, pingpong, sabljanje... so prav tako individualni športi in spodbujajo občutek odgovornosti in koncentracije. Otroci lahko začne med šestim in sedmim letom, vendar je tak šport priporočljivo kombinirati z aktivnostjo, ki vzpostavlja simetrijo (glej plavanje). Za tekmovalni duh je bolje počakati kakšno leto ali več. Taki športi razvijajo koordinacijo, motoriko in krepijo trup, noge ... in vid!

Ples ni samo gibanje in zabava v ritmu glasbe, ampak je popolna kombinacija telesne dejavnosti, socialne interakcije in duševne stimulacije. Pravzaprav ples izboljšuje zdravje, samozavest, samoizražanje, socializacijo, sprostitve in zabavo. Klasični ples podpira pravilno držo zaradi neprekinjenega dela hrbtnih in ramenskih mišic, hrbtenica se podaljša. Izkazalo se je, da je občutek za ritem zapisan v naši genetski kodi tako kot koordinacija in kondicijske sposobnosti,

zato je razvijanje muzikalnosti koristno, da izvabimo nekaj, kar je v nas prirojeno in kar lahko uporabimo kot osnovo za prihodnje učenje. Ples se lahko šteje za popolno dejavnost, dokler vključuje prvi del splošne priprave z gimnastiko. Če je po drugi strani trening omejen na učenje osnovnih plesnih korakov, ga zagotovo ne moremo šteti med telesne dejavnosti.

Nogomet je primerno začeti igrati pri sedmih ali osmih letih. Kot pri drugih moštvenih športih, je otrok pravzaprav pred to starostjo premlad, da bi razumel določena pravila in izpolnjeval vloge. Prednosti tega športa so številne, in sicer izboljša dihanje, spodbuja razumevanje timskega duha in koordinacijo, razvija hitrost in vzdržljivost, vendar ima nogomet dve pomankljivosti, ker razvija predvsem spodnje okončine in lahko spodbuja pretirano tekmovalnost (vendar je to značilnost vseh športov, ki se izvajajo na tekmovalni ravni).

Judo in karate oziroma borilne veščine na sploh so za otroke, stare pet let in več odlična športna izbira, saj optimalno podpirajo dejavnosti, povezane z razvojno starostjo. Zdi se, da zlasti koristijo pri duševnem razvoju. Krepijo moč in koordinacijo, ki jih razvijemo sčasoma, a so lahko koristne za sramežljive in nesamozavestne otroke, saj vlivajo zaupanje v svoje sposobnosti, tiste bolj živahne pa, ker jih učijo obvladovati napadalnost. Tekmovalnost je indicirana od desetega leta dalje.

Košarka, odbojka, roket so športne panoge, ki spodbujajo timski duh. Uvajanje vanje naj bo med sedmim in osmim letom starosti, saj je potrebna že dobra živčno-mišična koordinacija, aktivirajo se noge in roke, podaljšuje se hrbtenica in krepijo trebušne mišice. Razvijajo se tudi spretnosti, kot sta koordinacija in natančnost.

Kolesarstvo pomaga graditi samozavest, uči ravnotežja in krepi spodnje okončine, ima pomembno vlogo pri spodbujanju osebne razvoja. Pomaga pri pridobivanju samozvesti, širi avtonomijo, svobodo, odgovornost, sposobnost opazovanja. Poleg tega se otrok nauči predvidevati in reševati situacije in sprejemati odločitve.

Gimnastika je med najpogostejšimi športi, ki

Sabrina Simonovich

združuje moč, hitrost, gibljivost, koordinacijo in reflekse. Spodbuja skladen razvoj kosti, mišic in sklepov, povečuje pa tudi znanje, zavedanje in nadzor nad lastnim telesom. Tudi ko se starate, je lahko idealno dopolnilo k bolj specifičnim ali asimetričnim disciplinam, kot sta tenis ali nogomet. Tekmovalna dejavnost se lahko začne med šestim in sedmim letom.

Joga je vadba, primerna za vsakega otroka, še posebej pa je primerna za otroke, ki težko mirujejo, so napadali, anksiozni, prestrašeni ali z motnjami pozornosti in učenja. Je odlična komplementarna dejavnost ob drugih športnih panogah.

Veslanje izboljša občutek za ravnotežje in nauči spoštovanja pravil in discipline, je celovit šport, ki omogoča, da treniramo vse mišične skupine od rok do trebušnih mišic, od hrbtnih mišic do nog in če veslaš v dvojicah, je tu še napor timskega dela in sinhronizacija gibov s partnerjem.

Jadranje je odlična priložnost za stik z naravo, spoznavanje morja, učenje samostojnega reševanja problemov, pridobivanje samonadzora in spodbujanje timskega duha. Otroci lahko začnejo od sedmega leta dalje, a je športna panoga, ki sicer potrebuje neko dodatno dejavnost za osnovno telesno pripravljenost.

Sabrina Simonovich, prof. športne vzgoje, trener fitnesa, učitelj joge, učitelj in trener alpskega smučanja, prehranski svetovalec
www.sabrinafit.eu

DOBER TEK!

Preverite tedenski menu na www.spar.si.

DUNAJSKI ZREZEK XL
(svinjski ali puranji),
POMFRIT,
ZELENJAVA
Z ŽARA

Ponudba velja do 30. 10. 2022 v restavraciji

INTERSPAR **KOPER**

SPAR SLOVENIJA d.o.o., Ljubljana, Letališka 26 www.spar.si Slika je simbolična.

TOYOTA YARIS

HITRA DOBAVA

OD
89€
NA
MESEC

DO
10 LET
JAMSTVA
TOYOTA RELAX

Povprečna poraba goriva za vozila Toyota Yaris: od 5,2 do 5,7 l/100 km in emisije CO₂: od 122 do 133 g/km. Emisijska stopnja EURO 6 AP. Emisije NOx: od 0,0076 g/km do 0,0206 g/km. Ogljikov dioksid (CO₂) je najpomembnejši toplogredni plin, ki povzroča globalno segrevanje. Emisije onesnaževal zunanega zraka iz prometa pomembno prispevajo k poslabšanju kakovosti zunanjega zraka. Prispevajo zlasti k čezmerno povišanim koncentracijam prizemnega ozona, delce PM10 in PM2,5 ter dušikovih oksidov. 10 letno jamstvo hibridne baterije velja ob rednih testih hibridne baterije (HHC) na 1 leto ali 15.000 prevoženih km (kar nastopi prej) pri pooblaščenih prodajno-servisnih Toyota trgovskih mrežih. Po preteku tovarniške garancije vam ponujamo brezplačno vključitev v program jamstva Toyota Relax (vse do starosti 10 let ali 160.000 km. Izračun je informativne narave in ni zavezujoči za sklenitev posla • vrsta financiranja: finančni leasing • predračunska vrednost predmeta financiranja: 13.900 € • lastna udeležba (polog): € 4.211 • znesek financiranja: € 9.689 • število obrokov: 60 - mesečno plačevanje: € 89 • obroki se v času trajanja pogodbe ne spreminjajo • zadnji obrok: € 6.153 • stroški odobritve: € 300 • skupni znesek za plačilo brez lastne udeležbe: € 5.640 • letna obrestna mera: 4,5% p.a. je fiksna • efektivna obrestna mera: 5,45% na dan 30.12.2021. Toyota Easy financiranje vključuje več možnosti po izteku. Slika je simbolična. Več na www.toyota.si

AVTO CENTER JEREB 051/233-101, 051/682-666

OBČINA SMO VSI!

USTVARJAMO IN ODLOČAMO SKUPAJ

€ - promocijsko sporočilo

kakovost življenja v skupnosti. So prvi, ki zaznajo nove potrebe kraja, in so prvi, ki jih obiščejo ljudje s težavami v vsakodnevem življenju. Delo v svetu krajevne skupnosti pa ni le beleženje in sprejemanje pobud, predlogov in mnenj, s svojimi odločitvami zelo hitro rešujejo številne probleme, na katere se občina morda ne bi uspela odzvati pravočasno. Sveti krajevnih skupnosti imajo tudi zelo velik vpliv na določanje prioritet občine in pripravo občinskega proračuna.

Članice in člani svetov krajevnih skupnosti so v stalnem neposrednem stiku s krajankami in krajani in potrebe svojega kraja poznajo zelo dobro. Njihovi predlogi in opozorila so za celotno skupnost zelo dragoceni, zato si v Listi Aleša Bržana želimo sodelovati z vsemi, ki bi se želeli vključiti v delovanje svetov krajevnih skupnosti. Pri nas so dobrodošli ljudje z različnimi znanji, izkušnjami in političnimi prepričanji. Pomembno je le, da imate iskreno željo narediti nekaj dobrega za svoj kraj. Občina smo vsi!

KANDIDATI ZA SVETE KRAJEVNE SKUPNOSTI

Izobraževanje in podpora za vse

V štirih letih aktivne politike v Mestni občini Koper je Lista Aleša Bržana v sodelovanju s svojimi političnimi partnerji v občinskem svetu in pod vodstvom župana Aleša Bržana izpolnila dane obljube in programske cilje. Naša občina doživlja pravi razvojni preboj. Pospešeno gradimo šole, garažne hiše, komunalno in prometno infrastrukturo, neprofitna stanovanja, nove parke, plaže, športne in rekreativne objekte, obnavljamo kulturno in ohranjamo naravno dediščino.

Svoje delo želimo nadaljevati, si pa želimo sodelovanje z vami v prihodnje še poglobiti. Verjamemo, da sta nam pot do uspehov utrla prav bogastvo in raznolikost pogledov, ki jih v Listi Aleša Bržana soočamo strpno, spoštljivo in demokratično.

Politika se tako ali drugače dotika vsakega izmed nas, zato je prav, da se v odločanje vključi čim več ljudi, ki imajo svoj kraj radi in so zanj pripravljeni kaj narediti. Vsak izmed nas ima verjetno kakšno dobro idejo ali predlog, kako izboljšati življenje v svoji soseski, kraju ali vasi, in prav vsak izmed nas ima tudi možnost, da svojo zamisel poskusi uresničiti s sodelovanjem v svetu svoje krajevne skupnosti.

Članice in člani svetov krajevnih skupnosti sprejemajo zelo veliko pomembnih odločitev za

V LAB – Listi Aleša Bržana vseskozi aktivno podpiramo izobraževanje na področju lokalne politike. Želimo si, da bi bile naše članice in člani ter simpatizerji čim bolj seznanjeni s tem, kako deluje občina, od krajevne skupnosti do občinskega sveta, odborov in javnih zavodov. Ustreznega izobraževanja, informacij in pomoči

izkušenih članov bodo deležni prav vsi, ki se nam bodo pridružili pri vznemirljivi poti ustvarjanja boljše prihodnosti za vse.

Za informacije smo vam vedno na voljo na e-naslovu info@listaalesabrzana.si, prek spletne strani www.listaalesabrzana.si in na Gortanovem trgu 15 v Kopru.

PATRIK GREBLO: KOPER JE STRATEŠKO NAJPOMEMBNJEŠE MESTO V DRŽAVI. ČAS JE, DA SE TEGA TUDI ZAVEMO!

Patrika Grebla vsi poznamo kot glasbenika, dirigenta in avtorja. Manj znano je, da se že od mladosti ukvarja s podjetništvom, in da ima bogate izkušnje z vodenjem večjih kolektivov. Svoje znanje in veščine želi sedaj s pridom uporabiti tudi kot županski kandidat v Mestni občini Koper. Istro ima rad, tukaj se je rodil in živi. Kot pravi, je Koper zaradi pristanišča in bližine dveh sosednjih držav strateško najpomembnejše mesto v Sloveniji. Pri kandidaturi so ga že podprli Katja Pegan, direktorica Gledališča Koper, dr. Rado Pišot, direktor ZRS Koper, zdravnik Dorijan Marušič in podjetnik Valter Krmac.

Patrik Greblo prihaja iz avtoličarske družine iz Pobegov: na fotografiji v družbi očeta Galjanota in brata Karima

Nuše Gregorič. Na Srednjo ekonomsko in družboslovno šolo imam zelo lepe spomine. V Kopru sem zahvaljujoč Editi Frančeskin prvič izkusil odrske deske, na povabilo Majde Santin pa napravil prve korake na radiu. Tu sem napredoval pod budnim očesom neutrudne Neve Zajc, preskok na TV Koper pa se je zgodil na povabilo Janka Tedeška. Ne vem, kako se to zgodi, a dobrih ljudi, ki mi skozi življenje odpirajo vrata, je bilo vedno veliko, zato sem lahko samo hvaležen. Tako kot sem hvaležen občini Koper, ki mi je s štipendijo omogočila štiriletni študij v Združenih državah Amerike. Vsega tega človek ne more kar tako pozabiti, zato okolju poskušam ves čas vračati, kolikor pač lahko in kolikor želi sprejeti.

Ste pogosto doma?

Seveda, zmeraj bolj. Obsrečanju z Abrahamom se moč tvojih korenin okrepi, pravijo in temu lahko pritrdim. Sem eden premnogih Koprčanov, ki so zaradi svojih ambicij morali »v svet«, pa če je to samo onkraj črnokalskega klanca. Podobno je še danes. Nisem pa eden tistih, ki bi tam tudi ostal, temveč s ponosom povem, da nisem nikoli spreminjal svojega stalnega prebivališča, ki je

in že pet desetletij ostaja na istem naslovu, v domačih Pobegih.

Po izobrazbi ste akademski glasbenik, skladatelj in dirigent, vendar ste se na poklicni poti lotili številnih različnih izzivov.

V vsakem opravilu sem sposoben najti ustvarjalnost, pa naj gre za povsem birokratsko nalogo. Z vidika ustvarjalnosti se najbolje počutim v vlogi glasbenika, dirigenta in avtorja. Po drugi strani pa so me vselej veselili tudi zahtevnejši poslovojski izzivi. V mislih imam štiriletno vodenje Avditorija Portorož in zlasti šestletno vodenje Glasbene produkcije RTV. Ta enota ima 110 redno zaposlenih in številne zunanje sodelavce. Zabavna je bila tudi izkušnja na televiziji, kjer sem prehodil pot od novinarja, voditelja, urednika pa vse do direktorja.

Poleti ste kot vršilec dolžnosti za kratek čas prevzeli vodenje TV Slovenija.

V svojem večdesetletnem delu vodenja kolektivov sem se izkazal pri uspešnem reševanju težav na nekonflikten način. Ne vem, če je bil to razlog, da mi je junija letos generalni direktor RTV ponudil

»Na to sem zelo ponosen,« pove, ko v rokah drži najvišje priznanje Krajevne skupnosti Pobegi-Čežarji 2. oktober, za 20-letno delo v lokalnem okolju.

začasno vodenje največje enote – Televizije Slovenija. K prevzemu odgovornosti so me nagovorili tudi zaposleni, saj so me v dolgotrajni krizi vodenja TV Slovenija očitno prepoznali kot najprimernejšega kandidata. Podprli sta me obe strani, ker je moje delovanje strokovno in korektno.

Kako boste poklicne izkušnje uporabili v primeru, če boste izvoljeni?

Zelo si želim povezati Koper z drugimi mesti v Sloveniji, pa tudi z zamejstvom in tujino, ga odpreti svetu in pokazati, da smo svet večkulturnosti in odprtosti in smo zato zelo dragoceni. Zelo prav mi bo prišlo znanje tujih jezikov. Predvsem pa je pomembno, da sem za tako nalogo tudi psihofizično pripravljen oz. sem primerljive obremenitve že uspešno prestal. Človek z vsako funkcijo zori, telo in um pa navaja na spopadanje s stresnimi situacijami.

Kako boste občino približali podjetnikom in gospodarstvu?

Živim vse prej kot stereotipno »življenje umetnika«. Umetniško delovanje je res bolj na očeh, bolj prepoznavno, manj znano pa je, da je 90 % mojega dela predvsem poslovojske in podjetniške narave. Izzivi gospodarstvenikov, obrtnikov, podjetnikov, kmetov in vseh, ki denar

mikro, mala in sredna podjetja ter s primernimi spodbudami privabi vlaganja v večje projekte. Pri vsem tem je treba stalno misliti na okolje. Tu nimamo več prostora za napake.

Kakšen pristop boste ubrali med volilno kampanjo?

Gentlemanski. Ustvarjanje afer, razpihovanje sovraštva in umazanih iger z naše strani ne pričakujte. Tudi na družabnih omrežjih se ne bomo skrivali za lažnimi profili in z neprimernim komentiranjem ustvarjali nepotrebno napetost. Stavili bomo na spoštljivo komunikacijo, veliko bo srečanj z ljudmi in obiskov krajevnih skupnosti. Morda se bo komu zdelo nepomembno, a za našo listo in posebno zame je ključno, da gremo v kampanjo povsem neodvisni. V mislih imam tudi finančno neodvisnost. Za kampanjo bomo porabili izključno naša lastna sredstva in ne od kakršnihkoli kapitalskih ali interesnih skupin. Ne želimo si namreč, da bi bilo zaradi takšne podpore kampanji vodenje Mestne občine Koper kasneje obremenjeno s čim drugim, kot je skrb za občanke in občane ter javni interes.

Kaj boste dali Kopru, česar v zadnjih 30 letih še nismo videli in doživeli?

Zagotovo širši pogled, izkušnja domačina, ki je videl svet in v tujini tudi živel, ne more škoditi. Potrebno je županovo resnično razumevanje različnih pogledov na prihodnost MOK, potrebno je, da župan potegne naprej vso občino z najboljšimi na čelu in z veliko pomoči šibkim in ranljivim skupinam uresničuje solidarnost. Sam pa poudarjam tudi pomen županove prisotnosti na pomembnih dogodkih izven Kopra, na ministrstvih, uradih, pri potencialnih investitorjih, pri odločevalcih. Če kdo, je župan tisti, ki mora biti reden gost v središču moči te države in dobro je, da ga tam poznajo in upoštevajo.

Foto: Dean Grgurica, Studio D'Or

Petkove večere preživlja v mali dvorani skupnosti Italijanov v Bertokih, kjer dirigira Obalnemu komornemu orkestru. Na fotografiji z nastopa v Pobegih.

€ - promocijsko sporočilo Branko Lončar

ALI SE GRADNJA ENERGIJSKO VARČNE HIŠE SPLAČA?

V času zelene in nizkoogljične družbe veliko ljudi razmišlja o gradnji energijsko varčnih hiš, kar v naši nepremičninski družbi podpiramo, saj to pomeni, da lahko z izbiro pravih materialov in dobro načrtovano gradnjo pripomoremo k manjši okoljski obremenitvi, pa tudi država za gradnjo varčnih hiš ponuja subvencije, prav tako tudi banke ponujajo ugodna posojila za takšno gradnjo. Varčne hiše so pasivne, nizkoenergijske ali ničenergijske, varčne. Med njimi so manjše razlike, cilj pa čim nižja poraba energije za delovanje. Pomembno je, da moramo, preden se odločimo za gradnjo, s projektantom racionalno zasnovati objekt. Zlasti z nizkimi stroški energije se takšna gradnja na dolgi rok splača.

Pomembno je, da arhitekt oziroma projektant pri načrtovanju upošteva nujne smernice, da hiša doseže nizko energetsko učinkovitost. Najbolj pomembna je orientacija proti jugu ali jugovzhodu in pa kompaktna oblika hiše. Bolj kot bo hiša kompaktna, bolj bo energetsko učinkovita. Kljub temu pa to ne pomeni, da

bo hiša dolgočasna. Pri gradnji je potrebno upoštevati orientacijo bivalnih prostorov proti jugu ali jugovzhodu, ki jih odpremo s čim večjimi steklenimi površinami, da izkoristimo sončno toploto, medtem ko garderobe, kopalnice in shrambe načrtujemo proti severu. Izbrati je potrebno primeren sistem ogrevanja in pripravo tople vode. Nadzorovana morata biti sistem prezračevanja in toplotna izolacija. Toplotna izolacije je izjemno pomembna, zato mora imeti hiša na zunanjih zidovih nameščeno dobro izolacijo. Izjemno pomembno je prezračevanje oziroma zrakotesnost hiše. S tem pojmom smo se srečali šele s pojavom energijsko učinkovitih gradenj, pomeni pa dejansko prezračevanje hiše brez izgubljanja toplotne energije. To dosežemo z uporabo kakovostnih materialov.

Pomembna je tudi izbira ogrevalnega sistema. Večina se odloča za nizkotemperaturno ogrevanje s toplotno črpalko, ki izkorišča toploto iz zraka, zemlje ali vode ter poleg ogrevanja hiše poskrbi tudi za gretje sanitarne vode. Lahko pa se odločite tudi za druge načine ogrevanja. Gradnja energijsko varčne hiše se na dolgi rok splača, saj

so stroški vzdrževanja veliko nižji kot pri klasično grajeni hiši. V času, ko energenti dosegajo vrtoglave cene, se splača investirati v gradnjo energijsko varčne hiše.

Obala nepremičnine d.o.o.

Obala 16, 6320 Portorož

Tel: 05 674 10 30

Mob: 041 35 22 00

E: info@obala-nepremicnine.si

W: www.obala-nepremicnine.si

Spoštovane Izolanke in Izolani!
Obveščamo vas, da zbiramo podporo za

VASILIJ ŽBOGAR
neodvisni kandidat za Župana
in
LISTA VASILIJA ŽBOGARJA

Liste podpore dobite Upravni enoti v Izoli, kjer jih tudi podpišete. Predate jih lahko:

- Vidi Orbanič; tel.: 031/202-001

- Matjažu Gergeti; tel.: 040/474-255

Lahko jih tudi pošljete po pošti na naslov Vasilij Žbogar, Poštno ležeče, 6310 Izola

Prvi korak, ki ga moramo storiti je tisti do Upravne enote, kjer podpišemo dva lista. Enega za podporo meni in enega za podporo moji listi. Brez skrbi, to vas nič ne stane in nikomur vam ni treba nič razlagati. Preprosto podpišete pred uradno osebo in oba lista predate enemu od nas.

Podprite nas in skupaj bomo delali za dobro našega mesta. Za Izolo!

Vaš Vasko

NOVOSTI PRI OPERACIJAH SIVE MRENE

Ob rob kongresu Evropskega združenja za kirurgijo katarakte.

V Milanu je bil med 16. in 20. septembrom letošnji evropski kongres kirurgije sive mreže, ki smo se ga udeležili tudi zdravniki in osebje našega centra v Portorožu www.hawlina.eu. Na kongresu v Milanu so bili zlasti izpostavljeni načini meritev očesa, ki omogočajo, da se čim natančneje izmerijo parametri očesa potrebni za izračun dioptrije intraokularne leče, ki jo vstavimo v oko. Prav tako je bilo predstavljenih več novih leč, ki s svojo inovativno obliko omogočajo podaljšanje gorišča brez posebnih motenj, kot so bleščanje ali krogi okrog luči. Kot spremljajoča tema so bile celostno predstavljene možnosti za zeleni prehod v medicini.

Danes je način odprave dioptrije z vstavitvijo multifokalnih intraokularnih leč že uveljavljen koncept za tiste, ki imajo sivo mrežo (strokovno katarakto) in po operaciji ne želijo biti odvisni od očal. Vse več ljudi pa se v zadnjem času odloča za enako operacijo tudi, ko še nimajo sive mreže. To so zlasti vsestransko aktivni ljudje nekako po 45. letu, ki želijo živeti brez očal ali kontaktnih leč, opravljati svoj poklic ali se udeleževati v športnih aktivnostih, kjer očala predstavljajo oviro, sploh če potrebujejo več različnih očal za različna opravila, npr. vožnjo, delo z računalnikom ali branje. Pri tem gre za nadstandarno storitev, ki ni vključena v obvezno zdravstveno zavarovanje.

Kaj sploh naredimo pri operaciji zamenjave intraokularne leče?

Pri tej operaciji skozi zelo majhno vstopno rano z ultrazvočno sondo premera 2 mm odstranimo očesno lečo, v lečno ovojnico pa vstavimo umetno lečo, s katero odpravimo dioptrijo. Intraokularne leče, se med seboj razlikujejo le v inovativni obliki sprednjih in zadnjih ploskev leče, ki omogočajo lom svetlobe tako, da nam omogoča dober vid na vse razdalje.

V življenju se dioptrija spreminja, zakaj po vstavitvi intraokularnih leč ne bi bilo tako tudi poslej in se bo dioptrija spreminjala tudi po vstavitvi umetnih leč?

V mladosti se nam dioptrija spreminja predvsem zaradi tega, ker nam oko raste, torej se spreminja njegova osna dolžina in ukrivljenost roženice. V kasnejših letih oko ne raste več in se dioptrija spreminja zato, ker se spreminja očesna leča. Ta postaja trša in se ne prilagaja več na bližino, hkrati pa se začne motniti, s tem pa se spreminja tudi lomnost svetlobe in posledično dioptrija. Če torej lečo nadomestimo z umetno, ki se ne spreminja več, ostaja dioptrija očesa stabilna.

Ali starost vpliva na uspeh operacije?

Starost, ob pogojih, da so vse druge značilnosti

Ekipa Okulističnega centra Hawlina & Schollmayer se vsako leto udeleži evropskega kongresa za kirurgijo katarakte s čimer sledi najnovejšim strokovnim trendom.

očesa normalne, ne igra pomembne vloge. Pred kratkim je bila npr. operirana pacientka, ki smo ji zaradi astigmatizma svetovali monofokalno torično lečo. Gospa, čeprav že kar v letih, je po operaciji sicer odlično videla na daljavo, vendar si ni želela nositi očal za bližino. Kerski je tako močno želela neodvisnosti od očal, smo ji v oko dodatno vgradili multifokalno in zdaj je z vidom, predvsem pa nad tem, da ni več odvisna od očal tudi na blizu, zelo zadovoljna. Podobno je z vidom brez očal zelo zadovoljno 24 letna dekle, ki je imelo prirojeno sivo mrežo, ali 92 letna gospa, ki zelo rada bere in zaradi posledic tumorja na nosu ne more nositi očal.

Je po operaciji dejansko možno pričakovati popolno neodvisnost od očal. Ali to pomeni, da očal prav nikdar ne bo potrebno več nositi ali jih bomo tu in tam še potrebovali?

Pri naših pacientih natančno spremljamo pooperativni uspeh, ne le takoj po operaciji, ampak tudi več let po operaciji. Približno 80% naših pacientov nikoli ne nosi več očal, preostala petina pa jih občasno potrebuje za branje zelo drobnih tekstov ali npr. pri vožnji v slabših pogojih. Pri tem gre v veliki večini za zelo majhne dioptrije, ki pa vendarle dodatno izostrijo vid. V večini časa tudi ti pacienti očal ne potrebujejo in jih tudi ne nosijo. Le nekaj naši pacientov očala na daleč ali za blizu še vedno potrebuje zaradi posebnosti poklica.

Kako izberete tip leče za posameznega pacienta?

Imamo že več kot 10 let uspešnih izkušenj z vstavitvijo multifokalnih leč in pri nas nam ni bilo doslej potrebno zamenjati niti ene. V Milanu so bile predstavljene še nekatere nove leče, ki jih bomo v kratkem preskusili pri nas in s tem dodali

izbor leč vrhunskih proizvajalcev leč. Razlog za to, da vgrajujemo leče več proizvajalcev, je to, da izbiro leč prilagodimo individualno, saj se vsak tip leč nekoliko razlikuje od drugega. Danes sta najmodernejši dve vrsti intraokularnih leč: trifokalne leče in leče s podaljšanim goriščem. Osnovna razlika med temi dvema skupinami je, da imajo trifokalne leče difraktivne kroge, ki omogočajo odličen vid na blizu na razdalji med 35-40 cm, pa tudi na srednjih razdaljah in na daljavo. Morda je z njimi prve mesece nekoliko težje voziti ponoči, ker imajo nekoliko več odsekov okrog luči. Za razliko od teh omogočajo leče s podaljšanim goriščem (extended depth of focus, EDOF) leč na blizu oster vid nekako na 45-60 cm, prednost pa je, da večina pacientov ne vidi odsekov okrog luči ponoči. Če na primer nekdo dela pretežno na računalnik in je poleg tega še strasten bralec, ponoči pa ne vozi veliko, bomo najverjetneje izbrali trifokalno lečo. Če gre za nočnega voznika, ki ne bere veliko knjig, ampak za branje uporablja bolj računalnik, se bomo verjetno odločili za EDOF leče. Vse te leče so vrhunsko izdelane in imajo najboljše lastnosti glede optike, izdelave, stabilnosti in trajnosti. Hkrati pa je za dolgotrajno zadovoljstvo bistvena natančnost, skrb za pacienta in ne nazadnje tudi skrb za okolje.

Prof. dr. Marko Hawlina in dr. Petra Schollmayer

Kontakt:

Okulistični center Hawlina & Schollmayer
Obala 77, 6320 Portorož
www.hawlina.eu
Tel: 031 394 224, +39 391 757 4951
Email: info@hawlina.eu

Z MODNO OBUTVIJO V JESEN

Vrtoglave pete in visoke platforme, pisana paleta škornjev, mokasini in vrnitev balerink.

Prihod jeseni, deževno vreme in nižje temperature nas silijo v to, da odprte čevlje, sandale in natikače zamenjamo za toplejšo jesensko obutev. Ker je obutev pomemben del oziroma najpogostejše kar pika na i dovršenega outfita, smo preverili, kakšna obutev bo modna to jesen in zimo. Lahko bi rekli, da je glavno sporočilo na področju čevljev nove sezone – za vsakega se nekaj najde. Tako pravi tudi Nuša Vatovec iz koprške trgovine z modno obutvijo Paar. Tudi na policah njihove trgovine se najdejo številni zanimivi, udobni, predvsem pa modni čevlji, gležnarji in superge za jesenske dni.

VRNITEV BALERINK

Sicer bo jesen na področju čevljev to jesen in zimo pisana. Od mokasinov, gležnarjev in bularjev, do najrazličnejših superg ter nepogrešljivih škornjev in balerink, ki se po nekaj letnem zatišju znova vračajo na sceno. Letos bodo balerinke modne še zlasti v kombinaciji z volnenimi nogavicami. Balerinke in visoke debele volnene nogavice so namreč kombinacija, ki so jo na nedavnih modnih revijah predstavile nekatere najbolj prepoznavne modne hiše, zato lahko pričakujemo, da bo to eden od letošnjih trendov, kateremu bo veljalo slediti.

VISOKE PETE IN PLATFORME

V nasprotju z nizkimi balerinkami se na sceno vračajo tudi vrtoglave pete. Visoke pete različnih oblik bodo modne, tudi v kombinaciji z visokimi platformami. Salonarje to jesen krasijo pete v

metalnih barvah in dolge konice, na katerih so še vedno modne tudi značilne pentlje, ki smo jih srečali že prejšnjo sezono in spomladi. Tudi ponudba škornjev bo to jesen in zimo pisana. Od škornjev do kolen, do tistih nad koleno, s peto ali brez, od povsem oprijetih, ki dajejo občutek »second skin« ali druge kože, do širših modelov; Celo udobni gumijasti dežni škornji bodo letos »in«. Modna hiša Chanel je na svoji modni reviji za jesen in zimo 2022/2023 predstavila model gumijastih škornjev z značilnim logotipom na prednji strani, ki preprosto niso ostali neopaženi. Po nekajletnem zatišju pa se na sceno vračajo tudi legendarni kavbojski škornji, prav tako se znova vračajo tudi t.i. biker škornji. Motoristični škornji, ki so večinoma izdelani iz črnega usnja, brez vezalk in s kovinskimi zaponkami, so lahko podaljšek usnjenih hlač, nosimo pa jih lahko tudi z lahкими krili ali v kombinaciji z volnenimi nogavicami, ki segajo nad škornji. Tudi mokasini to sezono še niso rekli zadnje besede. Ponudba udobnih mokasinov je letos še posebej pestra. Od tistih z debelejšim podplatom, do mokasinov z odprtimi prsti, pa do takih, ki jih krasijo razne verižice, pasovi, zaponke in drugi zanimivi detajli.

KAJ PA BARVE?

Tudi letos jeseni in pozimi so – podobno kot lani – še vedno modni čevlji v umazano beli, smetanovi in bež barvi. Poleg črne in rjave, ki je to jesen še posebej v ospredju, pa se med najbolj priljubljenimi in modnimi barvami pojavljajo tudi barva tobaka, kraljevsko modra, lila oziroma vijola, pa tudi pink in živo zelena. Zanimivi detajli ali vezalke v na primer zeleni

barvi krasijo tudi različne modele superg, ki jih najdete v koprski trgovini Paar, prav tako lahko njihove modele odkrijete na www.paar.si. Sicer pa med materiali prevladujejo usnje, umetno usnje, večno priljubljeni semiš, pa tudi žamet in drugi »kosmati« materiali. Vstopimo torej modno v jesen, a ob tem ne pozabimo na znameniti stavek legendarne Coco Chanel: »Moda mine, stil pa ostane«.

© - promocijsko sporočilo

STANJE OKOLJA JE ODRAZ (NE)ODGOVORNEGA RAVNANJA VSAKEGA POSAMEZNIKA

Situacije, ko so odpadki lahko miselno končali odvrženi v naravi, so že zdavnaj zgodovina, a se navkljub vse večji osveščenosti o pravilnem ravnanju z odpadki, občasno še vedno soočamo s t. i. črnimi odlagališči.

Na območju občine Izola, kjer za izvajanje obvezne gospodarske javne službe zbiranja in odvoza odpadkov skrbi Javno podjetje Komunala Izola d. o. o., število novih črnih odlagališč iz leta v leto upada. K temu nedvomno prispeva predvsem odgovoren odnos uporabnikov do okolja kot tudi uporabniku prijazne in kakovostne storitve, ki jih zagotavlja izvajalec javne službe.

V letu 2020 je na območju občine Izole Komunala Izola evidentirala dvaindvajset črnih odlagališč, leto za tem je število upadlo na trinajst. Črna odlagališča, kot se označuje v naravnem okolju evidentirane lokacije z nedovoljeno odloženimi odpadki oz. odpadnim materialom, predstavljajo pereč problem. Pri tem ne gre le za estetski vidik okolja, ampak v primeru nevarnih odpadkov

predvsem za negativen vpliv na okolje in nenazadnje zdravje ljudi.

Komunalni nadzornik vsakodnevno preverja stanje na terenu: pregleda individualne zabojnike, odlaganja na ekoloških otokih in evidentira morebitna črna odlagališča. Za vsako črno odlagališče se preda prijava občinskemu inšpektoratu, ki v skladu s svojimi pooblastili poskuša izslediti povzročitelja in poda nadaljnja navodila glede sanacije obravnavane lokacije.

Zmanjšanju števila črnih odlagališč v izolski občini je prispevala tudi dejavnost Centra za predelavo gradbenih odpadkov (CPGO), ki ga je Komunala Izola vzpostavila leta 2012 na lokaciji zbirnega centra in je edini tovrstni center na območju Slovenske Istre. Poleg tega imajo uporabniki v Izoli na voljo več načinov, da lahko poskrbijo za pravilno oddajo odpadkov, kot npr.: možnost brezplačnega naročila 5m3 zabojnika za odvoz kosovnih odpadkov (dvakrat letno) ter zelenega reza (enkrat letno), brezplačen odvoz manjših količin teh odpadkov z manjšim vozilom, oddaje nevarnih odpadkov v sklopu akcije zbiranja nevarnih odpadkov s premično zbiralnico, oddajo odrabljenih uporabnih predmetov v Center uporabnih predmetov (CUP) in nenazadnje brezplačno oddajo komunalnih odpadkov na zbirnem centru. Čisto in urejeno okolje ni samoumevno. Ključno orodje za doseg tega cilja pa je tesno in konstruktivno sodelovanje uporabnikov in izvajalca komunalnih storitev.

PAAR
FASHION SHOES

Obiščite nas **v Kopru na Pristaniški ulici 3** ali nakupujte preko spleta na www.paar.si.

e info@paar.si
t +386 (0)41 262 484

Polona Žigo

MARTIN STREL: OKOLI SVETA

Sedeminšestdesetletni ultramaratonski plavalec je svojo plavalno zgodbo začel pred skoraj tridesetimi leti, je nosilec petih Guinnessovih rekordov, po neverjetnih podvigih pa ga pozna tako rekoč ves svet. Z plavanjem od Pirana do Kopra je želel opozoriti na problematiko mikroplastike v slovenskem morju in hkrati oznaniti svoj največji projekt – World Swim.

Martin Strel je preplaval najdaljše svetovne reke. Leta 2002 je od izvira do izliva preplaval reko Mississippi in s tem postavil absolutni dolžinski rekord v maratonskih plavanjih. Ko je leta 2004 plaval po reki Jangce, je v 51 dneh preplaval 4003 kilometrov in presegel rekord z Mississippija. Med plavanjem je doživel mnogo nepredvidljivih situacij. "Nikoli ne plavam brez dveh ostrih nožev, s katerima si pomagam, če se zapletem v ostanke ribiških mrež," razloži Martin. Sedaj njegova ekipa te mreže locira, podatke pa pošlje podjetju, ki poskrbi za njihov dvig iz morja oz. reke. Med plavanjem je večkrat trčil ob ostanke plastičnih odpadkov in tudi rezervoarje. Plaval je v vseh pogojih, tudi takrat, ko pred seboj ni videl niti pol metra in se je moral zanašati zgolj na instrumente. "V enem dnevu lahko preplavam od 15 do 100 kilometrov, odvisno od pogojev," dodaja. Veliki rečni mož trenutno živi v Scottsdaleu (Arizona), za katerega pravi, da je mesto številka ena po kakovosti življenja v Združenih državah Amerike. S sinom organizira v Sloveniji, Italiji, Avstriji, Grčiji, Turčiji, na Hrvaškem in drugod po svetu šole plavanja in drugih aktivnosti na vodi. "Mlad sem še in veliko bom še plaval," z nasmehom pove o načrtih za prihodnje leto, ko namerava v približno 450 dneh plavati v več kot sto državah sveta. »World Swim je znanstveno-raziskovalno-plavalna ekspedicija,« pove Martin, ki se zadnja leta pri svojih projektih čedalje bolj posveča ekološkim temam. Pravi, da je med plavanjem po vsem svetu videl preveč onesnaženih voda, da bi si še lahko zatiskal oči. Skrbi ga tudi za domovino. Čeprav so njegovi prijatelji, ki jih radi povabi v Slovenijo, nad njegovo deželo navdušeni, se zaveda, da je potrebno še veliko postoriti, da bi jo ohranili čisto in zeleno. "V ospredju mojega plavanja so sedaj druge stvari. Prej je bil cilj priti od točke A do točke B, sedaj pa mi ni potrebno več podirati rekordov," pravi Martin, ki je pred kratkim odprl tudi neprofitno fundacijo, posvečeno ekologiji in raziskovanju predvsem na področju zmanjševanja onesnaževanja z

mikroplastiko. "Prišel je čas velikih sprememb. Mi ogrožamo sami sebe. Denarja je vedno več, onesnaženega okolja pa tudi," še doda. Projekt World Swim naj bi se začel prihodnje leto. Trenutno je na seznamu preko 130 držav, v katerih namerava plavati. "Indija, Kitajska, Rusija in celo Severna Koreja že čakajo na moj prihod," pove Martin in doda, da so med potrjenimi lokacijami med drugim še Los Angeles, New York, Miami,

Monte Carlo, Benetke, Dubaj in tudi Koper. "Ljudje me pogosto sprašujejo, zakaj bom plaval med vsemi krokodili, kačami, morskimi psi in svinjarijo, a na te okoliščine se ne oziram preveč. Res je, da je plavanje med krokodili in morskimi psi nevarno, a če me do sedaj niso požrli, upam, da me tudi ne bodo," še hudomušno doda plavalec.

Foto: FPA

Z BREZPLAČNIM PARKIRANJEM NA PRIREDITVE V MESTO PIRAN

Dobrih razlogov za obisk Pirana zlepa ne zmanjka, nemalokrat pa nas od tega odvrne skrb za parkiranje.

Avditorij Portorož - Portorose sporoča prijetno novico za vse, ki boste jesensko-zimske večere želeli oplemeniti z obiskom glasbenih, gledaliških in filmskih večerov v

50 let · anni
AVDITORIJ
PORTOROŽ - PORTOROSE

piranskih kulturnih hramih: žlahtnem Gledališču Tartini in gostoljubnem kulturnem središču in multimedijem muzeju Mediadom Pyrhani. Želimo vam poenostaviti dostop do izbranih kulturnih vsebin in vas spodbuditi k obisku kulturnih prireditev v mestu Piran. Od jeseni do pomladi imate z nakupom vstopnic za dogodke v organizaciji Avditorija Portorož zagotovljeno brezplačno parkiranje v garažni hiši Amfora na Fornačah.

Vstopnice za prireditve lahko kupite na blagajni Avditorija v Portorožu, v multimedijem muzeju Mediadom Pyrhani in na spletni strani www.avditorij.si.

Veselimo se skupnih snidenj in kulturnih doživetij v Piranu. Dobrodošli, Avditorij Portorož.

€ - promocijsko sporočilo

MLAD IN NADARJEN KIPAR DENIS DRAŽETIČ IZ IZOLE

Deček s čudežnimi rokami.

Izola je dom ljudem z vseh vetrov. Toplo in gostoljubno jih sprejme v svoje mestno zavetje. Če se pred desetletji vanjo ne bi iz Bosne preselila starša Denisa Dražetića, se zdaj ne bi mogli pohvaliti z mladim in nadarjenim umetnikom. Kipi bodočega magistra umetnosti krasijo številne kulturne spomenike, v kratkem pa bo njegova umetnina Plavalke, ki sta jo izdelala skupaj z Denisom Vučkom, krasila nov bazen ljubljanske Ilirije.

»Moja starša prihajata iz srednje Bosne (okolice Jajca). V slovensko Istro sta prišla s trebuhom za kruhom, se srečala in preselila. Jaz sem se rodil v Kopru. Prvih sedem let svojega življenja smo preživeli v Strunjanu, kjer smo imeli hišo. Nato pa smo se preselili v Izolo, ki je zame res posebno mesto. Tu sem že v otroštvu spoznal prijatelje, s katerimi smo si blizu še danes. Joj, kako lepa so bila naša druženja na Premrlovi ulici pred velikim portonom Delamarisa, pa nešteti dnevi, ki smo jih preživeli v parku (Trg padlih), pa v okolici gostilne Doro, kjer smo plezali po drevesih, se skrivaj igrali, uživali v nogometu, kolesarili, ... Poleti smo hodili s trnkom in laksom med skale loviti guate, vabo pa smo si naredili iz morskih školjk, ki smo jih našli tam. To so bili lepi in brezskrbni časi. Obožujem preplet z italijanskim jezikom in kulturo, ki me je zaznamovala še posebej preko televizije. Všeč mi je izolsko vzdušje in pa seveda bližina morja, problem pa je vedno težje najti parkirišče blizu doma, še posebej poleti. Mesto se spreminja in postaja čedalje bolj prijazno turistom, je pa vedno huje z avtomobilsko ploščevino. Žal mi je, da ni več bark Riba 1 in Riba 2, pa tudi pristanišča Siemens v ladjedelnici, pa še marsičesa ne, vendar gre čas naprej in stvari se spreminjajo,« pravi Denis, ki je že od malega vedel, da se bo ukvarjal z umetnostjo oziroma neko vrsto umetnosti.

OD MALEGA PREDAN UMETNIŠKI STRASTI

»Nikoli nisem dvomil, kaj bom delal, ko bom velik, saj sem od nekdaj rad risal in prerisoval. Tudi to naju je povezovalo z bratom. Sicer pa v naši družini prej nihče ni bil umetnik. Preden sta starša prišla delat v Slovenijo, sta bila kmeta. Vem pa tudi, da je mama od nekdaj imela risarski talent in po njej imam to umetniško plat, prav tako tudi brat, vendar pa starša tega nista razvijala,

Denis Dražetić je od malega rad risal, v srednji šoli v Trstu pa se je navdušil nad kiparstvom.

saj sta imela druge opravke. Oče je kamnosek in morda imam tudi kaj njegovega, čeprav je po naravi zelo racionalen. Prvo kiparsko izkušnjo sem doživel v prvem letniku umetniške srednje šole v Trstu E. e U. NORDIO, ko smo z glino kopirali reliefe Donatelovih stacciatov. Takrat mi ni bilo še čisto pri srcu, saj sem na začetku želel biti slikar oziroma sem želel izpopolniti svojo risbo. Imam to srečo, da sta me vedno, že od malega, starša podpirala. Oba sta se veselila mojega zagona, še posebej oče me je vedno motiviral in podpiral na vse možne načine, ker je tudi sam najbrž zgodaj opazil moj potencial,« razlaga postavni mladenič, ki je bil zelo vesel, ko mu je profesor kiparstva iz srednje šole predlagal, naj resno razmisli o prihodnosti v kiparstvu. Obenem mu je tudi dejal, da so bili najboljši risarji tradicionalno kiparji, Denisa pa nikoli niso posebej pritegnile tube in barve, bolj se je našel v dejanskosti in materialni prisotnosti kiparstva, saj ne ustvarja iluzij ali učinkov, saj ne senči s črno barvo ali

Oče od malega podpira sina na njegovi (umetniški) poti.

kakšnim barvilom, računalniškim učinkom, temveč z dejansko svetlobo in pravimi sencami. Kiparstvo je dejansko v prostoru z nami, ni samo prispodoba prostora, je prostor, neposredna in takojšnja telesnost. To se mu zdi krasna lastnost te umetnosti.

Denis nikoli ne bo pozabil svojega prvega kipa: »Bilo je v drugem semestru prvega letnika srednje šole. Delali smo kopijo v glini Donatelovega Svetega Jurija. Star sem bil šestnajst let in sem ga tako dobro zadel, da mi je takratni profesor kiparstva Volpicelli dal kar desetko. Hitro je navrgel, da že osem let ni dal učencu desetke. To me je takrat zelo razveselilo in motiviralo. Kip smo odlili v mavec in ga patinirali, nato ga je profesor postavil nad svojo mizo v učilnici, kjer stoji še danes. Na ta kip gledam kot na nekakšen srečen začetek, od takrat jih je nastalo še mnogo in upam, da jih bom naredil še veliko,« pravi mladenič, ki je šel po končani srednji šoli za eno leto delat na gradbišče, da si je lahko plačal

fakulteto za naslednje leto. Leta 2018 se je vpisal na ALUO, kjer študira še danes. Izkušnje, ki si jih je nabral na tej fakulteti in si jih še nabira z mentorji in Ljubljano, se mu zdijo neprecenljive. Še zdaj pa se nasmeji ob misli, kako si je kot majhen želel postati izjemen risar, saj je vedel, da je talentiran in si je kot vsak mladenič želel biti naslednji Michelangelo. Danes pa nima kakšnih posebnih sanj, ve samo, da mu je umetniško ustvarjanje usojeno in da pač enostavno mora delati. »Zdaj samo delam, gledam in se učim. Potrebneja je veliko truda, ne samo telesnega, temveč tudi duhovnega,« je stvaren mladenič, ki optimistično verjame, da bo živel od svoje umetnosti. Čeprav njegov mentor pravi, da so danes za umetnost svinčeni časi, saj je vse obrnjeno k trgu in tržnosti, ne pa k ustvarjanju. Občutil je, da si ljudje ne želijo toliko umetniške izkušnje kot preprosto »nečesa lepega« ali drugače povedano, vedno bolj mešajo oba pojma, kar je lahko za nekatere problem. Hitro pa navrže, da danes kiparstvo še vedno ni

Izpod njegovih zlatih rok nastajajo mojstrovine. Med drugim tudi kip Simona Gregorčiča.

tako prepoznavno kakor slikarstvo, še vedno trpi v njegovi senci.

MLAD, A ZELO USPEŠEN

Sam se je posvetil portretnemu kiparstvu. »Leta 2019 je bil interni natečaj na oddelku za kiparstvo ALUO, na katerega sem se prijavil in tudi zmagal. Od takrat naprej so se začele (na pobudo mentorja Počivavška) vrstiti drug za drugim portretni natečaji, nato se je počasi razvedelo, pa sem začel dobivati pozive tudi za zasebna naročila. To poletje je bilo kar pestro z delom na fakulteti in izven nje. Trenutno imam v delu v bronu šest portretov, sedmega in osmega sem izdelal v sodelovanju s sošolcem (Edo Šlajmer, Kopija ukradenega, pa Plavalke za Ilirijo, tudi Kopija ukradenega). Moj prvi javni portret je bil dr. Alfred Šerk na medicinski fakulteti, s katerim sem zmagal na natečaju. Drugi je bil Ana Mayer Kansky na kemijski fakulteti, s katerim sem tudi zmagal. Potem pa sta še zasebni naročili,

Kip Plavalke v glini, ki bo kmalu krasila ljubljanski bazen Ilirija.

Prečudovit Denisov kip Ane Mayer Kansky v bronu.

dve v Bosni, eden že stoji, drugi bo kmalu. Dva v Ljubljani morata biti še postavljena oziroma čakata uradno otvoritev, tako da ne morem še razkriti imen. Poleg tega pa sem to poletje postavil celopostavno figuro v betonu Simona Gregorčiča v Gradišču nad Prvačino. Bil je kar zahteven logistični projekt,« pravi Denis, ki si želi nekega dne svoje znanje prenašati naprej. Trenutno pa je še študent, prizna, da se še vedno išče in uči. Imel je že pedagoške izkušnje s tečajem portretiranja v kiparstvu, kjer je bodoče študente učil za sprejemne izpite. Pri vsem tem delu pa si rad vzame tudi prosto. Rad kolesari, plava, tudi telovadi, rad igra šah ali bere o zgodovini, filozofiji umetnosti, včasih pa ima enostavno rad mir in pa surfanje po youtube. »Ne maram voziti avta, ravno tako pa tudi ne motornih koles,« v smehu sklene mladenič, ki je trenutno samski.

ODŠTEKANA BABICA IVICA VERGAN

Ivico Vergan s Plavij pri Škofijah poznamo kot energično pevko priljubljene narodno zabavne zasedbe Primorski fantje. Veliko naklonjenosti pa je pridobila tudi v oddaji Zvezde plešejo, v kateri se je na plesnem parketu pomerila z

najboljšimi slovenskimi plesalci. Za njo je zelo delovno poletje, saj s svojimi fanti in poskočnimi vižami razveseljuje staro in mlado. Mnogi so začudeni, ko upokojenko Ivico srečajo na dogodkih elektronske glasbe, kjer navdušeno

ploska mlademu DJ. Ponosna babica je naklonjena vsem glasbenim zvrstem, hitrejše ritme pa obožuje tudi zaradi svojega vnuka Timoteja, ki ga navdušeno podpira in z užitkom obiskuje njegove elektronske koncerte.

Ponosna babica Ivica s starejšima vnukoma Timotejem in Filipom, ki sta oba navdušena nad glasbo. Eden obožuje harmoniko, drugi pa je kot DJ raje za mešalno mizo.

Andreja Comino

»Ujeli ste me ravno sredi kratkega predaha, ko sem si šla malo oddahnit in napolnit baterije pred prihajajočimi jesenskimi dogodki. Pa tudi iztekajoče se poletje je bilo glasbeno kar pestro. Veliko smo nastopali. Opažam pa, da se organizatorji dogodkov raje odločajo za več ansamblov na večer. To nam tudi bolj ustreza, saj v dveh urah res lahko daš vse od sebe. Vesela sem, da mi zdravje zelo dobro služi in ne razočaram občinstva, ki se kar ne more načuditi moji gibčnosti in kondiciji,« pove Ivica, ki je tudi ponosna mama sina in hčerke. Oba sta jo razveselila z vnuki. Sin Maksim jo je pred desetimi leti počastil še z nazivom babica, hči pa že veliko prej. Pred dvaindvajsetimi leti ji je podarila prvega vnuka Timoteja, dve leti kasneje pa še Filipa. Ivica vsakič znova zacveti ob druženju z vnuki. Zlahka jih razume, se zna vživeti vanje in jih podpreti, zato preživijo skupaj veliko časa in nikoli, prav nikoli, jim ni dolgčas. Vesela je, da se je to poletje veliko družila z najmlajšim vnukom. »Ker ne živi z nami, so počitnice namenjene veselim dogodivščinam na morju,« pove babica.

Vnuk Timotej se je že podal v svet elektronske glasbe.

JABOLKO NE PADE DALEČ OD DREVESA

Ivica pa je zelo ponosna tudi na starejša vnuka. »Oba se ukvarjata z glasbo. Zanimivo je, da se mlajši navdušuje nad igranjem harmonike, starejši, Timotej, pa že vstopa v svet elektronske glasbe. Ustvarja pod umetniškim imenom Schvas in je mlad DJ, seveda doma s Primorske. Vrti večinoma acid techno glasbo, na njegovem repertoarju pa se najde tudi nekaj hitrejših ritmov. Če le utegnem, se rada razgibam ob njegovem izvajanju, saj te ritem kar potegne v ples. Velikokrat me vpraša za mnenje in se mi rad pohvali ob vsakem uspehu,« ponosno pove Ivica, saj sta si zelo blizu že od njegovih otroških let. Oba se velikokrat nasmejita ob spominu, kako se je v otroških letih z njo najraje peljal z vespo na plažo. Že takrat se mu je Ivica zdela najbolj žureska nona na svetu. »Sedaj sem najbolj žurska nona na plesišču, kjer on vrti glasbo,« je še veselo navrgla.

Foto: osebni arhiv Ivica Vergan

Mesto, v katerem se lepo živi
Una città dove è bello vivere

MESTNA OBČINA KOPER
COMUNE CITTÀ DI CAPODISTRIA

Palača Sabini-Grisoni

V celovito prenovljeni Palači Sabini-Grisoni bodo zaživele nove vsebine, njeno ime pa je zapisano v nacionalni register kulturne dediščine kot spomenik lokalnega pomena.

Palazzo Sabini-Grisoni

Il Palazzo Sabini-Grisoni, completamente restaurato e il cui nome è iscritto nel registro nazionale del patrimonio culturale quale monumento di valenza locale, ospiterà nuove attività e contenuti diversi.

Prizidek k OŠ Dušana Bordona

S prizidkom je šola dobila 600 kvadratnih metrov prepotrebnih dodatnih učnih prostorov, šola pa je bogatejša tudi za šolsko zobno ambulanto.

Ampliamento dell'edificio della SE Dušan Bordon

L'ampliamento di 600 metri quadrati offre ulteriori spazi per le aule scolastiche, ma c'è anche un nuovo ambulatorio dentistico.

Žalna ploščad na Škocjanu

Nadaljuje se urejanje nove žalne ploščadi za poslovilne obrede na mestnem pokopališču Škocjan, ki bo žalujočim zagotovila še bolj prijazno slovo od svojih najbližjih.

Piazzale per le commemorazioni a San Canziano

Continua la sistemazione del piazzale per le commemorazioni al cimitero cittadino di San Canziano per l'ultimo addio ai propri cari.

Naj vas ogreje
pooblaščen monter

PROTERM.IC
INŠTALACIJE & SERVIS

Čurin Igor s.p.
041/637-727
www.protermic.si

MideaGroup
humanizing technology

CLIVET
Home

Sphera EVO 2.0

Ustvarite si svoje podnebje s toplotnimi črpalkami **Clivet**.

- ✓ Split toplotne črpalke z integriranim bojlerjem sanitarne vode
- ✓ Split toplotne črpalke s stensko enoto
- ✓ Monoblock toplotne črpalke

TOP SYSTEM EFFICIENCY
ErP 55°C A++ L A+

Društvo Bolnikov z Distonijo Slovenije
Slovenian Dystonia Society

dbd

Distonija je motnja gibanja, ki se kaže kot ponavljano vzdrževanje nenormalnega položaja telesa ali kot pojav ponavljanih gibov. Lahko se pojavi na enem ali več delih telesa. Najpogostejša oblika je žariščna distonija vratu (spastični tortikolis). Ocenjujejo, da je pogostnost (prevalenca) 20-4000 bolnikov na milijon prebivalcev. To pomeni, da bi lahko trenutno v Sloveniji bilo do 8000 bolnikov z vratno distonijo. Gre za kronično bolezen, ki pomembno vpliva na kakovost življenja bolnikov, njihovo samopodobo in vsakdanje življenje.

Več na spletni strani **www.distonija.si**, kontakt: **info@distonija.si**

Nacionalna kampanja ozaveščanja strokovne in laične javnosti o distoniji.

ISBE d.o.o.

Liminjanska cesta 96
6320 Portorož
T: +386 5 677 86 22
F: +386 5 677 06 22
E: isbedoo@gmail.com

TAKE YOUR
MOMENT

MEMENTO
B&B PIRAN

NAD OBALO
SE JASNI
VEČ KOT POGOVORNI VEČERI

DIZAJNERSKI COPATI COPART

Dizajnerski copati CopArt Zveze prijateljev mladine Slovenije (ZPMS) za otroke s posebnimi potrebami

CopArt so copati, ki jih je na pobudo in povabilo ZPMS zasnovala priznana oblikovalka Urša Drofenik, izdelali pa so jih v Čevljarstvu Brodi v Trzinu, krasijo jih človeška ribica.

CopArt so dobrodelni copati, saj gre del sredstev od vsakega prodanega para v Saprmiški sklad ZPMS za otroke s posebnimi potrebami. CopArt lahko kupite na spletni strani ZPMS.

Breda Krašna, generalna sekretarka ZPMS: »Pri ZPMS trdno verjamemo, da gre dobrodelnost vedno v obe smeri. Dobra dela osrečijo oba: tistega, ki da, in tistega, ki prejme. Načinov, kako lahko vsak prispeva kamenček v mozaik dobrote, je najbrž toliko, kolikor je ljudi. Tudi v naši organizaciji ves čas iščemo nove poti, kako posameznike ali podjetja pritegniti v ta mozaik. Vesela in ponosna sem, da imamo tako lep in uporaben izdelek, kot je CopArt, ki ga lahko ponudimo v prodajo in tudi na tovrsten način polnimo naše socialno-humanitarne sklade. To je izdelek, ki prinaša obojestransko zadovoljstvo.«

»CopArt so res zelo posebni copati, plod tehtnega razmisleka, ustvarjalnosti in moštva,« pove Anja Vogrič, idejna vodja projekta. »Na začetku pravzaprav nisem vedela, kakšen izdelek ponuditi trgu in podjetjem, ki želijo z nakupom prispevati v humanitarne programe ZPMS. V prijateljski družbi sva v večernih urah razmišljali o izdelku, ki bi ga lahko povezali Slovenijo, domačnostjo in nenazadnje tudi z aktivnostmi, ki jih naši programi nagovarjajo. Vsi ti občutki, ko poznaš programe in se zavešaš, da se vse začne in konča doma, so naju pripeljali k copatom.«

Breda Krašna nadaljuje: »Copate imamo načeloma vsi. Ko si v copatih, odvržeš vse skrbi. Takrat naj bi bil v krogu ljudi, ki jim zaupaš, te spodbujajo in podpirajo.«

Ker smo stremeli k vrhunskemu izdelku, je bil edino logičen vrhunski oblikovalec, ki se bo pod copate tudi podpisal. Oblikovanje smo zaupali vrhunski oblikovalki glamuroznih večernih oblek

Breda Krašna

Urši Drofenik, ki je izziv po temeljitem premisleku sprejela.

»Ponosna sem, da sem lahko ustvarila nekaj, kar lahko nosiš vsak dan. Sebi sem dokazala, da zmorem premagati tudi tak izziv,« je na svoj uspeh ponosna Urša Drofenik, ki se je prvič spopadla z izzivom, kako združiti lep dizajnerski kos, ki mora biti drugačen, funkcionalen, lep, da se ribica ne zlomi med nošenjem. »Izziv mi je karkoli ustvariti na novo, se lotiti neke nove stvari. Nikoli nisem niti pomislila, da bi oblikovala copate. Najbolj od vsega pa me je, seveda, pritegnila dobrodelnost. V čast mi je, da so se najprej spomnili name. Lep projekt je, čeprav smo potrebovali eno leto, da smo lansirali izdelek.«

Razmišljala je, kakšen lik naj upodobi, da je slovenski, da je poseben, da ni narodna noša, da je izviren.

»Glede na to, da gre v sklad za otroke, ki so na prvi pogled videti neboljani, v resnici pa so sposobni veliko več, kot si mislimo, sem se odločila, da dam priložnost človeški ribici kot moramo dati priložnost vsem otrokom in mladostnikom. Slovenska je, nepopisan list, ima super nadnaravne sposobnosti. Videti je krhka in nežna, v resnici pa ni.«

Breda Krašna doda: »Tudi materiale, oblike, barve, smo prepustili oblikovalki in ji zaupali.« »Kričečih barv nisem želela. Izdelek mora biti všeč čim več ljudem. Zlato, črno in oker je ljudem vedno všeč in teh barv se ne naveličaš. Ker gre za trajnostne copate, se jih res nihče ne sme naveličati,« je jasna Drofenikova, ki vabi vse, ki imajo radi avantgardo in minimalizem, da kupijo vsaj en izdelek za svoj dom.

Zahvala za odlični končni izdelek gre tudi znanju, predvsem pa razumevanju zgodbe in potrpežljivosti družinskega podjetja Brodi iz Trzinu, kjer ljubezen do izdelave copat prehaja iz generacije v generacijo. Njihovo vodilo "Vsak človek je unikat, tudi vi ste, zato si zaslužite ta izdelek," je sovpadalo z našo idejo.

Breda Krašna: »Urša je zahtevna naročnica. Niti na enem copatu ni dovolila napačnega šiva. Pri

Brodiu so morali vsa šivalna orodja narediti na novo, da ni prišlo do napak. Upoštevali so vse njene zahteve, kar govori o njihovi profesionalnosti in obrtniškem moštstvu.«

Posebnost CopArt-a je tudi v materialu, iz katerega je narejen.

»Nisem želela, da bi bili copati usnjeni, kar dela 95 % slovenskih proizvajalcev. Našli smo skupno pot in odlični material, ki ima boljše karakteristike od usnja, saj je bolj trajnosten, zelo zračen, a hkrati pralen in se ne obrabi. Trajnostno je nekaj, kar dolgo služi,« je pojasnila Drofenikova.

Med vsemi humanitarno-socialnimi programi ZPMS si je Drofenikova izbrala Saprmiški sklad za otroke s posebnimi potrebami. »Ti otroci res potrebujejo podporo do konca svojega življenja. Potrebujejo podporo, da pridejo do izraza njihovi talenti, da so srečni, ko se zavedajo svojih sposobnosti in zmoglosti. Ne smemo jih pomilovati. Čas z njimi je posebno doživetje. V nekaterih stvareh so nadbriljantni. Ne vsi, seveda, a najdemo se otroci s posebnimi potrebami, ki enostavno blestijo,« razmišlja Drofenikova.

Dobrodelni in trajnostni copati CopArt, za katerim stojita tako slovenska oblikovalka kot domače podjetje, so primerni za letošnje darilo, zlasti ker za njimi stoji tudi lepa zgodba o dobrodelnosti. Izdelke se lahko naroči preko spletne strani **www.zpms.si**.

Copati številko od 37 do 44 v zlato-okere kombinaciji, ki se prilegajo tako moški kot ženski nogi, so pakirani v ekološki vrečki, na kateri je logotip, ki ga je za namen kolekcije CopArt oblikovala Jana Fak.

Copati so praktično in tudi ne zgrešeno darilo, ki ga lahko podariš družinskemu članu, prijatelju ali prijatelju, nenazadnje tudi poslovnemu partnerju.

Za par copat boste odšteli 39,90 evra. Del sredstev od prodaje gre v dobrodelne namene za otroke s posebnimi potrebami. »Investirali smo v materiale, tako Urša Drofenik kot Brodi so svoj honorar odstopili dobrodelnemu projektu,« pove generalna sekretarka ZPMS.

Foto Aleksandra Saša Prelesnik/Metropolitan/Adria Media in arhiv ZPMS.

Urša Drofenik

PREVERJAMO URBANE MITE

Jesen – čas, da gremo po gobe.

Mehki puloverji, debele nogavice, večeri ob kaminu in skodelici vročega čaja, kostanj, večerni sprehodi po s pisanimi listi obarvanem drevoredu ... Končno je po dolgem, suhem in soparnem poletju na vrsti jesen, ko se narava in tudi ljudje začnemo umirjati in pripravljati na dolgo zimo. Med znailce tega letnega časa spadajo tudi gobe, ki se jih marsikdo loti nabirati kar sam. Mnogim to predstavlja hobi in tudi kvalitetno preživet čas na prostem, v naravi, z družino. A pri tem dodatna previdnost ne bo odveč, prav tako pa so v teh dneh tudi na ministrstvu za kmetijstvo izdali dodaten poziv k spoštljivemu odnosu do gozda in spoštovanju t. i. gozdnega bontona, ki ga sicer najdete tudi na spletni strani Zavoda za gozdove Slovenije. Kot so nas že v šolah učili, se v gozdu ne sme odlagati smeti, uničevati rastlin in gob, plašiti živali ter presegati dovoljenih količin nabranih gob, rastlin in plodov.

1. **Vse vrste gob niso užitne.** Res je. Na svetu je prisotnih kar 40.000 vrst gob, v Sloveniji pa med

2500 in 3000. Od tega jih je samo 505 užitnih. Kot poudarjajo na Mikološki zvezi Slovenije, lahko nabiramo samo gobe, ki jih dobro poznamo.

2. **Naberemo lahko toliko gob, kolikor želimo.** Ni res. Nabiranje gob je v Sloveniji zakonsko omejeno. Posameznik lahko na dan nabere do dva kilograma gob, pozorni pa morate biti tudi na vrste gob, ki so v Sloveniji zavarovane.

3. **Gobe so težko prebavljive.** Res je. Kljub temu, da so gobe v kuhinjski zelo cenjene in priljubljene, pa s količino zaužitih gob ne smemo pretiravati. Zaradi svoje posebne celične zgradbe so težko prebavljive, zato jih moramo zaužiti malo, biti morajo sveže nabrane in pripravljene, ne smemo jih pogrevati, prav tako pa se moramo izogniti uživanju gob v večernih urah. Če se z gobami prenamajemo, pa so posledice podobne kot pri zastrupitvi; krči v trebušni votlini, slabost, bruhanje, driska. Strokovnjaki svetujejo, da se gobam izogibajo tudi nosečnice in otroci.

4. **Gobe so sestavljene iz 90 % vode.** Res je. Gobe se obnašajo kot spužve in lahko vase posrkajo velike količine vode (in tudi drugih snovi – tudi zato se jih odsvetuje nosečnicam in otrokom). Prav zato se gob po pobiranju in pred uporabo ne pere, ampak samo očisti s čopičem ali krtačko in obriše s krpo. Gobam se pri kuhanju ne dodaja vode, saj je ob toplotni obdelavi veliko spustijo same.

5. **Nekatere gobe postanejo strupene, če ob njihovem uživanju pijemo alkohol.** Res je. Prava in sljudnata tintnica ter betičasta livka so užitne gobe. Škodljive so le, če ob njihovem zaužitju pijemo alkohol, ki v stiku s spojino koprini, ki jo te vrste gob vsebujejo, izzove antabusni oz. koprinski sindrom (pordelost kože, težave z dihanjem, glavobol, palpitacije, bruhanje). Zato se svetuje, da se 24 ur pred in po uživanju teh vrst gob ne pije alkohola.

Za konec pa še nekaj zanimivosti:

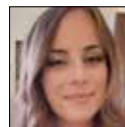
- Najdražja goba na svetu je Yartsa gunbu, ki je videti kot gosenica. Raste v Tibetu na ličinkah žuželk. Ta vrsta gob je tako redka in cenjena, da je za kilogram potrebno odšteti nekaj manj kot 27.000 evrov.
- Ena najbolj strupenih gob, ki jo sicer najdemo tudi v Sloveniji, je zelena mušnica, ki se je včasih uporabljala tudi kot sredstvo za umore. Najbolj

znana primera sta verjetno umora rimskega cesarja Klavdija I. in rimsko-nemškega cesarja Karla VI. Habsburškega. Smrtno nevarna količina strupov za odraslo osebo se nahaja v samo 50 gramih svežih zelenih mušnic. Zato bodite pozorni na znake zastrupitve, ki se lahko pojavijo takoj po zaužitju strupene gob (slabost, bruhanje, omotica, krči) in poiščite zdravniško pomoč. Nezdravljena oseba, ki se

je zastrupila z gobami, lahko dobi zlatenico in zaradi odpovedi ledvic umre že v petih ali šestih dneh.

- V Braziliji so odkrili gobe, ki imajo sposobnost, da se v temi svetijo oz. da lahko skozi kemijske reakcije proizvajajo zeleno svetlobo. Do danes so odkrili, da je takšnih vrst gob 33.
- V naravi rastejo tudi t. i. nore, čudežne gobe, ki vsebujejo psihoaktivne snovi.

Manca Hribovšek

€ - promocijsko sporočilo

POZNANA LOKACIJA, NOVO IME

Emil Frey AvtoCenter je novo ime za dobro znano koprsko avto-lokacijo na Vojkovem nabrežju 32, kjer dobite vse, kar vozniki potrebujete: tehnične preglede, registracije in avtomobilska zavarovanja.

Lokacija je poznana, novo je le ime in zaveza o še boljših in še hitrejših storitvah. Odslej lahko v Emil Frey AvtoCentru Koper - Tehnični pregledi na enem mestu uredite vse potrebno, da se z vašim vozilom varno odpravite na cesto. Na Vojkovem nabrežju opravljajo tehnične preglede za vse vrste osebnih, lahkih dostavnih vozil, priklopnikov in motornih koles, štirikolesnikov, traktorjev in prikolic, tovornih vozil in avtobusov...

Emil Frey AvtoCenter

Emil Frey je ime za največjega evropskega avtomobilskega trgovca, ki najvišje standarde svojega delovanja prinaša tudi v številne poslovalnice po Sloveniji. Gre za ugledno švicarsko družinsko podjetje, ki ga srečamo v večini evropskih držav.

Emil Frey AvtoCenter, Tehnični pregledi Koper je odprt od ponedeljka do petka od 7.00 do 19.30 ter ob sobotah od 8.00 do 12.30.

Od tehničnega pregleda, ki potrdi brezhibnost vozila in nam tako zagotavlja varnost na cesti, je le še korak do registracije vozila. Strokovno osebje bo uredilo vse potrebno za prvo registracijo, izdajo prometnega dovoljenja in registrskih tablic, kot tudi za podaljšanje registracije, odjavo vozila, spremembo lastništva, vpis tehnične spremembe, izdajo registrskih, preizkusnih tablic ali izvoznih tablic ter plačila letne dajatve za uporabo vozil v cestnem prometu.

Preden se odpravite na cesto, je potreben še zadnji korak: avtomobilsko zavarovanje. V Emil Frey AvtoCentru so pod eno streho pripeljali vse naše večje zavarovalnice. So pogodbeni partner

zavarovalnic Triglav, Sava, Generali, Allianz, zato vam lahko njihovi zaposleni, pooblaščen za sklepanje zavarovanj, svetujejo in predlagajo avtomobilsko zavarovanje prav po vaši meri.

V koprskem Emil Frey AvtoCentru vse potrebno dobijo tudi prevozniki. Poleg rednih tehničnih pregledov avtobusov in tovornih vozil opravljajo še preglede za bolj zelena in varna tovorna vozila (CEMT) ter homologacijo vozil, pa tudi preverjanje vseh vrst tahografov.

Vabljeni, da jih obiščete na Vojkovem nabrežju 32 in se prepričate, da so prava izbira za vse, kar vozniki potrebujete.

Emil Frey AvtoCenter

Vse, kar vozniki potrebujete

Za varnost na cesti

- ✓ Tehnični pregledi
- ✓ Registracije vozil
- ✓ Avtomobilska zavarovanja

emilfrey.si

Polona Žigo

VODA IZ PIPE: KAKO DOLGO JE PRIMERNA ZA UŽIVANJE?

Kako dolgo je voda iz pipe primerna za uživanje? Na kaj moramo biti pozorni pri hranjenju vode? Kako je z vodo iz izvirov? Za pojasnila smo povprašali mag. Renato Bregar iz Centra za okolje in zdravje, Nacionalnega laboratorija za zdravje, okolje in hrano.

Mag. Renata Bregar svetuje, naj uživamo svežo vodo. Če ta stoji, se zmanjšuje koncentracija raztopljenih plinov (večinoma kisika in nekaj CO₂), zato pravimo, da postaja "postana". Pri shranjevanju vode na običajni sobni temperaturi se lahko poveša osnovna mikrobiološka flora, ki je naravno prisotna v vodi. V hladilniku to poteka počasneje, kar pomeni, da

voda ostaja pri nižjih temperaturah sveža dlje. Najbolje je, da vodo shranjujemo v temnem in hladnem prostoru. Temperatura naj ne presega 20 stopinj Celzija.

Procesi, ki vplivajo na vodo, so odvisni tudi od njenih osnovnih lastnosti, zunanjih vplivov in čistoče posode za hranjenje. Shranjena voda je v primeru upoštevanja zgornjih priporočil za pitje in pripravo hrane primerna največ 48 ur. Če opazimo spremembo barve, pojav motnosti ali vonja (razen po kloru), vodo zavržemo.

Če vodo uživamo iz stekleničk za večkratno uporabo, je te potrebno redno čistiti z malo čistila in vročo vodo ter jih pred ponovno uporabo dobro sprati, še svetuje naša sogovornica. V vsakem

primeru mora biti posoda čista in iz materialov, ki so namenjeni shranjevanju vode oz. drugih pijač. Najprimernejše je steklo, ki je najbolj inertno.

Na vprašanje, kako je z uživanjem vode iz izvorov, mag. Bregar odgovarja, da je uživanje te vode tvegano »še posebej v naravi, kjer izviri niso zaščiteni pred zunanjimi vplivi (živalske fekalije, organske snovi, ostale nečistoče ...).« Dodaja še, da je voda iz izvirov običajno enake sestave kot ostala pitna voda in je zato najboljša sveža.

Tudi pri uživanju predpakirane vode moramo biti pozorni na rok trajanja, ki je naveden na embalaži. Prav tako je potrebno upoštevati priporočene pogoje shranjevanja.

KOGA VOLITI?

Naši pogovorni večeri bodo novembra drugačni. Pripravljamo vrsto pogovorov, na katerih bomo predstavljali in soočali mnenja vseh predstavnikov list, ki se bodo potegovala za mesta v občinskih svetih. Zdi se nam izjemno pomembno, da o programih list in strank ne bomo samo v njihovih glasilih. Zdi se nam tudi pomembno, da imamo priložnost slišati in videti kandidate v živo in kako se obnesejo,

ko so soočeni z nasprotnim mnenjem. Ali so pripravljeni na dialog z drugače mislečimi, ali so jim pripravljeni prisluhniti in se pogovarjati, ali pa so zakopani v »resnice« svojih političnih strank ali političnih somišljenikov. Prav to pa je najlažje oceniti, če jih lahko gledamo in poslušamo v živo. Skupaj z Radiem Capris, ki bo dogodke prenašal v živo, bomo soočenja pripravili zadnji teden pred novembrskimi volitvami.

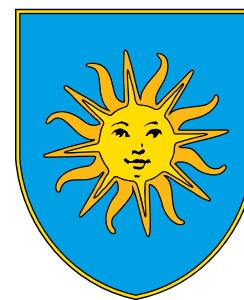
POGOVORNI VEČERI:

V ponedeljek, 14. novembra
v Hotelu Adria Convent - Ankaran

Vsredo, 16. novembra
v Kulturnem domu Izola

V četrtek, 17. novembra
v Avditoriju Portorož

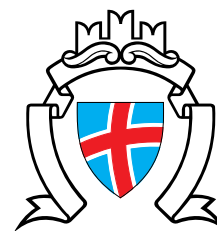
V petek, 18. novembra
v Gledališču Koper

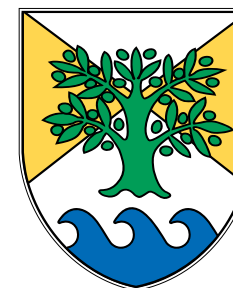
MESTNA OBČINA KOPER
COMUNE CITTA' DI CAPODISTRIA

Občina · Comune di
IZOLA · ISOLA

OBČINA PIRAN
COMUNE DI PIRANO

Občina Ankaran
Comune di Ancarano

radio capris

OBALA[®]
časopis in portal za slovensko Istro
s pogledom na morje
plus

SPOZNAJTE SVET NALOŽB

Z DENARNO REZERVO JE LAŽJE NAČRTOVATI PRIHODNOST

Svojim otrokom želimo le najboljše – omogočiti brezskrbno šolanje ali morda pomagati pri nakupu prvega avtomobila, poleg tega pa tudi sebi zagotoviti nekaj denarne rezerve za čas, ko bomo v pokoju ali le za vsak slučaj.

Tudi vi menite, da je zaradi nizkih obrestnim mer danes nemogoče varčevati? Morda morate le spremeniti vaše varčevalne navade oziroma spoznati nove možnosti plemenitenja vašega denarja. S preudarnim ravnanjem si lahko že z manjšimi mesečnimi zneski odprete pot do zadovoljivih prihrankov.

ZAČAJ IZBRATI VARČEVALNI NAČRT?

Varčevalni načrt Intese Sanpaolo Bank omogoča plemenitenje prihrankov z rednimi mesečnimi vplačili v vzajemne sklade Eurizon.

Mesečno varčevanje v vzajemnih skladih je primerno za vsakogar, ne glede na to, ali že imate nekaj prihrankov, kakšni so vaši varčevalni cilji in

koliko finančnega znanja imate.

Varčujete lahko z minimalnimi mesečnimi vplačili že od 40 EUR, ki jih lahko poljubno prilagajate svojim zmožnostim. Ker sredstva niso vezana, lahko varčevanje tudi kadarkoli prekinete, kar prinaša dodatno fleksibilnost.

Poleg tega vam mesečna vplačila zagotavljajo optimalnejše povprečne nakupne vrednosti enot premoženja. To pomeni, da enkrat kupujete po višji, drugič po nižji ceni, kar lahko zniža tveganje nakupa enot premoženja, če na trg vstopite v nepravem trenutku.

Vlagatelji v vzajemne sklade Eurizon lahko izkoristite tudi prihranek pri vstopnih stroških.* Izstopnih stroškov ni.

KAKO PRISTOPITI K VARČEVANJU?

Vabimo vas, da nas obiščete v naši poslovalnici, kjer vam bodo naši izkušeni strokovnjaki z veseljem predstavili širok nabor vzajemnih skladov ter skupaj z vami sestavili najustrežnejši varčevalni načrt glede na vaše želje, finančne cilje in nagnjenost k tveganju.

Več informacij najdete na naši spletni strani www.intesasanpaolobank.si/vzajemni-skladi, kjer se lahko tudi naročite na sestanek.

*Ugodnost vplačil brez vstopnih stroškov velja do 31.12. 2022 za vse podsklade Eurizon Fund, Eurizon Manager Fund in Epsilon Fund.

VRT V OKTOBRU

Oktober je spet tu. Če nam bo vreme še dopuščalo, lahko pobereмо še kakšno kumarico, bučko, jajčevce, brokoli, rdečo peso, tudi fižol. Končuje se tudi pobiranje buč, saj jih moramo pospraviti pred mrazom. Na gredicah, kjer so bili paradižniki, jajčevci, bučke ..., ki prenehajo rasti pri nižjih temperaturah, posejemo lahko še zimske solate, radič, špinačo, blitvo, motovilec. Oktober je primeren za pripravo ilovnatih tal. V specializiranih trgovinah dobimo tudi sadike kapusnic, radiča, solat in ostale zelenjave, ki jo lahko sadimo v jesenskem obdobju.

V **zeliščnem vrtu** gre nabiranje zelišč proti koncu, saj rastline z nižanjem temperatur upočasnijo rast in tudi učinkovine v rastlinah padejo na najnižje vrednosti. Skrbno jih pospravimo, da čim dlje ohranijo svoje učinkovine. Priporočljivo je odstraniti plevel, poškodovane dele rastlin in odpadlo listje. Odmrle rastline nadomestimo z novimi, ki se bodo do zime lepo ukoreninile in spomladi z dodajanjem hranil tudi bujno pognale. To obdobje je primerno tudi za nabiranje dozorelih semen.

V **sadnem vrtu** je obdobje jabolk, hrušk in kutin. Pri obiranju moramo paziti, da ne poškodujemo plodov za ozimnico, saj začnejo hitreje gniti. Poškodovane plodove uporabimo čim prej. Konec meseca začnejo zoreti tudi kakiji. Kaki ima visoko hranljivo vrednost, veliko antioksidativno sposobnost in tudi veliko C-vitamina. Uživamo ga lahko dolgo, primeren je tudi za sušenje. Oktobrski čas je primeren za sajenje sadnega drevja, ribeza, kosmulje ... Pri sajenju moramo paziti, da je cepljeno mesto nad zemljo. Če bo cepljeni del v zemlji, bo pognal korenine in podlaga ne bo pospešila rasti.

Enoletnice, ki so nas razveseljevale vse poletje z obilnim cvetenjem, pričenjajo pešati, gredice in naša balkonska korita nimajo več svojega sijaja. Za lepši videz jih lahko okrasimo z raznobarnimi mačehami, resjem, koralnimi grmi, heuherami, krizantemami, ajanjami, ajugami in še mnogimi drugimi jesenskimi lepoticami. Konec meseca je tudi primeren čas za sajenje tulipanov, narcis, hijacint in ostalih zgodaj spomladi cvetočih čebulnic. Rastline s svojimi lepimi barvnimi odtenki pričarajo barvito jesen. To je tudi primerno obdobje za sajenje trajnic, grmovnic, vrtnic, za zasaditev novih živih meja in

obrezovanje listnatih živih meja.

Na **travnih površinah** je oktobra še precej dela. Dobro je prezračiti površine, da odstranimo suhe, odmrle trave, tudi odpadlo listje, ki ga v jesenskem obdobju odvržejo grmovnice in drevesa. Dodamo

jesenski odmerek hranil z višjo vsebnostjo kalija, ki nam ojača travne bilke, da lažje preživijo zimo. Kosimo. Če imamo dele na trati, kjer so travne bilke izginile, je priporočljivo opraviti dodatno setev. Namakalni sistem vključimo po potrebi.

ARHEOLOG? ALI ASTRONAVT?

Prijetna dilema ...
S finančno rezervo
je lažje načrtovati prihodnost.
Začnite varčevati
v vzajemnih skladih.
Izberite VARČEVALNI NAČRT.

SKRIBIMO ZA VSE,
KAR VAM POMENI NAJVEČ.

INTESA SANPAOLO BANK

Bank of INTESA SANPAOLO

f t YouTube www.intesasanpaolobank.si

SKLENITEV
NA DALJAVO

EURIZON
ASSET MANAGEMENT

VPLAČILA ŽE
OD 40 EUR
NA MESEC
VARČEVALNI NAČRT

ELEKTROCENTER

Za vaš hitrejši nakup sedaj z novim načinom samopostrežbe • Vabljeni v prenovljeno specializirano trgovino z elektrotehničnim materialom!

Salon svetil in največja ponudba elektromateriala
Vanganeljska c. 6, Koper • www.elektro-center.si
Tel.: 05/ 612 1500 • GSM: 041 283 385

To je tržno sporočilo. Pred končno odločitvijo za kateri koli naložbeni načrt preberite prospekt in dodatek k prospektu sklada, dokument s ključnimi informacijami. Ti dokumenti so z letnim in polletnim poročilom ter drugimi informacijami dostopni na spletni strani in v poslovalnicah Banke Intesa Sanpaolo. Krovni investicijski skladi Eurizon Fund, Eurizon Manager Selection Fund in Epsilon Fund upravlja družba za upravljanje Eurizon Capital S. A., 28, boulevard Kockelscheuer, L-1821 Luksemburg. Banka Intesa Sanpaolo d. d., je uradni pooblaščen distributer omenjenih investicijskih skladov za območje Republike Slovenije. Banka ne jamči za donosnost vzajemnih skladov, naložba lahko vodi v finančno izgubo, za kar vlagatelj prevzame tveganje sam.

Sašo Mejak

Manca Hribovšek

GOVEJI ZREZKI V GOBOVI OMAKI

V članku Preverjamo urbane mite, ki ga prav tako najdete v tej izdaji časnika, sem se posvetila jesenskemu zakladu narave – gobam. V njem lahko najdete veliko zanimivosti, mitov in podatkov, ki jih o gobah morda do sedaj niste vedeli. Edino prav se mi je zdelo, da kot dopolnitev tistega članka, napišem še okusen recept, v katerem boste lahko gobe, ki jih boste po vašem sprehodu v

gozdu nabrali, tudi uporabili. Gobe so sicer v kulinariki zelo priljubljene: lahko jih kuhamo, dušimo, pečemo, ocvremo, nekatere vrste gob pa so užitne tudi surove.

Najprej pa nekaj pomembnih napotkov oziroma nasvetov za uporabo in shranjevanje gob:

- Če je možno, gobe pripravimo v roku 24 ur po tem, ko smo jih nabrali.

- V hladilniku lahko nepripravljene gobe shranjujemo en dan, ker se sicer v njih začnejo razvijati bakterije. Prav tako ne smejo biti v plastičnih vrečkah ali posodah, ker začnejo plesneti in gniti. Raje jih zavijemo v papirnate brisače.
- Pripravljenega obroka, ki je sestavljen iz gob, ne pogrevamo (takrat se začnejo izločati določene nevarne, strupene snovi) in ga raje zavrzemo.
- Za pripravo jedi uporabimo le čvrste in zdrave gobe.
- Če uporabljamo zmrznjene gobe, jih nikoli ne odtalimo do konca.
- Napisano pravilo je, da naj bi gobe uživali samo dvakrat na teden, ker so težko prebavljive.
- Gob nikoli ne namakamo, ker posrkajo preveč vode, prav tako jih ne čistimo pod vodo, ampak samo skrtučimo in obrišemo.
- Gobe očistimo in narežemo tik pred pripravo.

Izbrala sem recept, ki mi ga je zaupal fant in ga tudi doma večkrat pripravi. Zavijajte rokave in poskusite. Obljubim, da vam ne bo žal in da boste krožnike na koncu pomazali še s kruhom.

Sestavine za 4 osebe:

- 4 večji goveji zrezki (če ste lačni, pa lahko še kakšnega več),
- 200 gramov svežih jurčkov,
- 1 večja čebula,
- 4 stroke česna,
- 2 dcl belega vina,
- peteršilj, majaron, timijan,
- sol, poper.

Priprava:

Zrezke na eni strani pomokamo. V ponvi segrejemo olje in zrezke na vsaki strani za nekaj minut popečemo. Vzamemo jih iz ponve in jih položimo na krožnik. V istem olju popražimo nasekljano čebulo, dodamo narezane in očiščene gobice, ki bodo spustile nekaj vode. Nato dodamo še na drobno nasekljane stroke česna. Zalijemo z 2 dcl belega vina, počakamo 3 minute in v ponev položimo zrezke, ki jih po okusu začinimo s soljo, poprom, majaronom in timijanom. Ko se voda, ki so jo spustile gobice, pokuha, jo lahko po potrebi še dodamo. Če želite, da pridejo zrezki zelo mehki, jih morate v omaki kuhati prbl. uro ali uro in pol. Proti koncu bodite pazljivi z dodajanjem vode, da omaka ne bo preveč redka. Minuto pred koncem dodajte nasekljan peteršilj in jed je pripravljena. Kot prilogo lahko zraven ponudite pašto, krompir, kruhove cmoke ali pa preprosto samo kos kruha.

DOMAČE ISTRSKE JEDI
KUHANE PO NAROČILU

DOSTAVA: Ankanan, Izola, Koper in Piran
vsak dan med 11. in 19. uro

Naročila do 17. ure dostavimo naslednji dan!

SESTAVIL B.K.	ŠVEDSKI POHIŠTVENI KONCERN	DEL LEDENIŠKE DOLINE	HLAPLJIVA TEKOČINA	MUSLIMAN. VERSKO IZROČILO, VERSKI NAUKI	PREMIK TELESA	IRSKI OTOK	POLONA OMERZEL	LUKA (ANG.)		
IME AMERIŠKEGA RAPERJA CUBEJA				SPODNJI DEL PROSTORA PEVEC SMOLAR	VRSTA PRILoge ZEMELJSKA OŽINA NA MALAKI		OZEK USNIEN TRAK REKLO PREGOVOR			
VRSTA GLASBILA					VAS. NASELJE PRI HOTENTOTIH ANDREJ MLAKAR		SLOVENSKA MANEKENKA MAJA BRANKO IRMAN			
ITALIJANSKI DIRIGENT ALBERTO					J. AMERIŠKA ŽELVA, TARTUGA		ŠPANSKA LETALSKA DRUŽBA			
SLIKARSKA TEHNIKA					MEĐENA ROSA		MADŽARSKI PREMIER ORBAN			

OTURA: šp. kraj RAIMU: fr. igralec ARVAT: oaza ANAIZA: romarsko mesto JAPON: svila MAARI: arab. pesnik NIAZOV: turk. predsednik SUNA: verski nauki

ALFA ROMEO TONALE HYBRID S SAMODEJNIM MENJALNIKOM OD 29.990 EUR

BON V VREDNOSTI 300 EUR
ZA NAKUP DODATNE OPREME

5 LET JAMSTVA

JOIN THE TRIBE*

AVTOPLUS D.O.O. KOPER

NOVI PRODAJALEC ALFA ROMEO ZA PRIMORSKO REGIJO
OBIŠČITE NAS NA ISTRSKI CESTI 55 V KOPRU - 05 613 70 55

*Postanite del družine

Povprečna poraba goriva: 6,6 – 5,6 l/100 km. Emisije CO₂: 178 – 127 g/km. Uradna vrednost emisijske stopnje: Euro 6. Specifične emisije NOx: 0,0182 – 0,0134 g/km. Oglikov dioksid (CO₂) je najpomembnejši toplogredni plin, ki povzroča globalno segrevanje. Emisije onesnaževal zunanega zraka iz prometa pomembno prispevajo k poslabšanju kakovosti zunanjega zraka. Prispevajo zlasti k čezmerno povišanim koncentracijam prizemnega ozona, delcev PM₁₀ in PM_{2,5} ter dušikovih oksidov. Podatki veljajo za serijo Speciale. Navedena cena 29.990 EUR velja za model Alfa Romeo Tonale 1.5 Hybrid DCT7 130 Super in že vključuje dodaten popust v višini 1.500 EUR, ki velja v primeru financiranja pri Summit Leasing Slovenija. Vrednostni bon v znesku 300 EUR (z vključenim DDV) velja le za nakup dodatne opreme ob nakupu novega vozila Alfa Romeo Tonale pri pooblaščenem prodajalcu vozil Alfa Romeo v Sloveniji. Akcija velja do preklica. Bona ni mogoče zamenjati za gotovino ali združevati z drugimi popusti. Bon krije vrednost nakupa dodatne opreme za osebna vozila po maloprodajnih cenah (z vključenim DDV). Bon je vnovčljiv le ob enkratnem nakupu pri pooblaščenem prodajalcu vozil Alfa Romeo. V primeru, da je vrednost nakupa dodatne opreme manjša od 300 EUR, kupec ni upravičen do izplačila razlike v gotovini. V primeru, da je vrednost nakupa dodatne opreme večja od 300 EUR, je stranka dolžna doplačati razliko do končne vrednosti nakupa. Bon lahko vnovčijo fizične in pravne osebe 30 dni od dneva nakupa novega vozila Alfa Romeo Tonale. Neizpolnjen ali pomanjkljivo izpolnjen bon je neveljaven. 5-letno Jamstvo 5 Plus oz. podaljšano jamstvo (2+3 leta ali 150.000 km, velja pogoj, ki nastopi prej) velja pri izvedenki 1.5 Hybrid DCT7 130 Speciale in je že vključeno v ceno vozila. Jamstvo 5 Plus (2+3 leta ali 150.000 km, velja pogoj, ki nastopi prej) na ostalih različicah stranka dobi brezplačno samo v primeru nakupa novega vozila z Alfa Romeo Financiranjem pri Summit Leasing Slovenija. Za podrobnejše informacije se obrnite na pooblaščenega prodajalca vozil Alfa Romeo. Pridržujemo si pravico do sprememb. Podana vsebina je bila pravilna v času priprave oglasa. Slike so simbolične.